

LAPIN
YMPÄRISTÖKESKUS

KONTAKTMYNDIGHE- TENS UTLÅTANDE

10.9.2009

LAP-2008-R-21-531

Rajakiiri Oy
Frilundsvägen 7
65170 Vasa

MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNINGSPROGRAM, RÖYTTÄ VINDKRAFTPARK I TORNEÅ

PROJEKTINFORMATION OCH MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNINGSFÖRFARANDE

Projekt	Röyttä vindkraftpark i Torneå
Projektansvarig	Rajakiiri Oy Frilundsvägen 7 65170 Vasa Kontaktperson: Tomi Mäkipelto (tfn 050 370 4092) e-postadress: fornamn.efternamn@rajakiiri.fi
MKB-konsult	Ramboll Finland Oy Terveystie 2 15870 Hollola Kontaktperson: Matti Kautto (tfn 0400 493 709) ja Pirjo Pellikka (tfn 040 532 2380) e-postadress: fornamn.efternamn@ramboll.fi
Kontaktmyndighet	Lapplands miljöcentral Hallituskatu 5 C 96100 Rovaniemi Kontaktperson: Sakari Murtoniemi (tfn 040 766 0538) e-postadress: fornamn.efternamn@ymparisto.fi

Miljökonsekvensbedömningsförfarande

Syftet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994, ändrad 458/2006) är att främja bedömningen och ett enhetligt beaktande av

miljökonsekvenser vid planering och beslutsfattande och samtidigt öka medborgarnas tillgång till information och deras möjligheter till medbestämmande.

Miljökonsekvensförfarandet för vindparken grundar sig på beslutet av Lapplands miljöcentral den 6 mars 2009. I beslutsmotiveringarna konstaterar miljöcentralen bl.a. att projektet till omfattningen är stort och att dess samverkan med de vindparksprojekt som planeras i det närliggande havsområdet ändrar området i betydande grad. Projektet kan ha betydande negativa konsekvenser för den nuvarande användningen av området så som för trafik, fiske och rekreation. Konsekvenserna riktas till minskning av landskapsvärden, hinderkonsekvenser, ändring av fiskeförhållanden eller minskning av möjligheterna till fiske, minskning av värdet för rekreativ användning och trivsel samt till fågelbeståndet. Konsekvenserna sträcker sig även till den svenska sidan. Det planerade byggandet av produktionsområde för vindkraft föranleder troligen till naturen och omfattningen sådana betydande negativa miljökonsekvenser som kan jämföras med konsekvenserna av de i MKB-förordningens projektförteckning nämnda projekt. För projektet är det således nödvändigt att tillämpa ett miljökonsekvensbedömningsförfarande.

Programmet för bedömningen av miljökonsekvenserna (MKB-programmet) är den projektansvariges plan om hur bedömningen ska genomföras. I kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet försöker man bl.a. styra det igångsatta MKB-förfarandet samt kontrollera att bedömningsprogrammet är sakligt och tillräckligt och ta ställning till koordineringen av tillvägagångssätten. Bedömningsprogrammet utarbetas av den projektansvarige som även utgående från kontaktmyndighetens utlåtande om programmet utarbetar nödvändiga utredningar och bedömningar om projektets konsekvenser och utarbetar en konsekvensbeskrivning av miljökonsekvenserna (MKB-beskrivning, konsekvensbeskrivning). Kontaktmyndigheten ger även utlåtande om konsekvensbeskrivningen och dess tillräcklighet. Utlåtandet avslutar MKB-förfarandet.

Myndigheterna, parterna och de som är intresserade av ärendet har möjlighet att yttra sig och framlägga sin åsikt såväl om MKB-programmet som om MKB-beskrivningen.

Till de ansökningar om tillstånd som behövs för att genomföra projektet ansluts konsekvensbeskrivningen av miljökonsekvenserna samt kontaktmyndighetens utlåtande om den. Av tillståndsbeslutet måste framgå hur konsekvensbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om den har beaktats.

Projektet, dess placering samt presenterade alternativ

Projektet består av byggande av en havsvindpark utanför Torneå stad i havsområdet utanför Röyttä industri- och hamnområde. Vindkraftverken placeras på södra och sydöstra sidan av Röyttä 1 – 8 kilometer från strandlinjen i ett 3 – 20 meter djupt vatten.

Syftet är att bygga minst 40 vindkraftverk, var och en av dessa med en effekt på 3 – 5 MW. Kraftverken placeras på ca 500 meters avstånd från varandra. Parkens totala kapacitet är 120 – 200 MW och vindkraftparkens maximiareal ca 18 km².

Varje vindkraftverksenhet består av 100 – 115 meter högt torn, d.v.s. sockel och en rotor med tre blad. Rotorns diameter är ca 100 – 125 meter. För varje vindkraftverksenhet måste också ett fundament byggas på havsbotten. Fun-

damenten kan byggas som kassunfundament eller s.k. monopile-fundament. Fundamenten för vindkraftverksenheten kan även läggas på en konstgjord holme eller så kan en tripod eller trefot användas. De olika fundamentslösningarna har i bedömningsprogrammet beskrivits med text och illustration. Det maximala djupet för fundamentet är ca 3 – 20 meter. Medan kraftverken byggs måste förläggingsplatserna kunna nås längs en minst 5 meter färdled.

Muddring måste eventuellt användas i projektet för bortföring av massorna för brytning av fundamentet samt för muddring av möjligheten att i grunda förhållanden nå förläggingsplatserna under byggnadsskedet. Alla byggarbeten ska göras under isfri period och tidtabellsmässigt försöker man lägga dem under sådan tid att minsta möjliga skador för naturmiljön förorsakas.

Vindkraftverken kopplas till varandra och vidare med sjökabel till ön Talja och kraftcentralerna i Kuusiluoto. El-överföringen från vindkraftparken till det nationella nätet sker med 110/400 kV mark- och undervattenskabel till Fingrid Oyj:s 110/400 kV kraftcentral i Röyttä Sellö. Kraftcentralerna ligger på Kuusiluoto eller ön Talja eller om så är nödvändigt kan den grundas till havs. El-överföringen från kraftstationen vidare till landområdet sker via befintliga luftledningar.

Den preliminära projektplaneringen har gjorts sedan år 2006. Den tekniska planeringen och undersökningar av vindförhållanden i havsområdet utanför Röyttä har pågått under åren 2006 – 2008. Förfarandet vid utarbetning av generalplanen som projektet förutsätter pågår. MKB-förfarandet för vindkraftparken blir klar innan utgången av år 2009. Byggnadsskedet kunde starta 2010 – 2011. Hela genomföringen av projektet skulle ta många år.

Som alternativa huvudalternativ för projektet undersöks:

Alternativ 0: Projektet genomförs inte. Ingen vindkraftpark placeras i havsområdet utanför Röyttä. Motsvarande el-mängd produceras på någon annan plats och/eller med något annat produktionssätt.

Alternativ 1: Projektets maximalalternativ där ett antal kraftverk, uppskattningsvis 40 kraftverk, har placerats i projektområdet enligt botten- och djupförhållanden.

Alternativ 2: Undersöks om projektets skadliga miljökonsekvenser är mindre om platsen för kraftverken ändras eller blir mindre.

Det har inte angetts att några andra projektalternativ eller några andra alternativa projektfunktioner ska undersökas.

Samordning av bedömningsförfarandet med förfarandet enligt andra i lagar

Planläggning

I planläggningsområdet gäller Landskapsplanen för vindkraft i Lapplands havs- och kustområde som har fastställts av miljöministeriet den 16 juni 2006. Områdesreserveringen i landskapsplanen är ett resultat av en interaktiv planeringsprocess. Ifall projektet är ett sådant projekt som avses i landskapsplanen kunde projektet enligt miljöcentralens åsikt genomföras med lösningar som kräver avgörande om planeringsbehov eller med byggnadstillstånd. En eventuell avvikelse borde undersökas med en generalplan, om avvikelsen inte är så

stor att den kräver att landskapsplanen ändras. Även efter utarbetningen av en eventuell generalplan behövs det för att genomföra projektet lösningar som kräver avgörande om planeringsbehov eller byggnadstillstånd

Planläggningen och MKB-förfarandet bör koordineras. Koordineringen avskaffar överlappande utrednings- och bedömningsarbete och gör växelverkan klar. I stället för planutkastet ska man använda markanvändnings- och bygglagens (MBL) begrepp beredningsmaterial (MBF 30 §), som bättre än planutkastet beskriver innehållet i alternativen och framläggningen av utredningarna i beredningsskedet. Förutom tidtabellsättningen berör samordningen utredningar, alternativ och konsekvensbedömning, vilka enligt bedömningsprogrammet utgångsvis produceras i MKB-förfarandet.

Områden i Natura 2000-nätverket

I närheten av projektområdet ligger många av de områden som såväl i Finland som i Sverige hör till Natura 2000-nätverket. Naturvårdslagen (1096/1996) gör det möjligt att göra Naturbedömningen såväl separat som som en del av miljökonsekvensbedömningsförfarandet. I bedömningsprogrammet har det föreslagits att Naturbedömningen görs i anslutning till MKB-förfarandet, om det enligt behovsprövning anses nödvändigt. I sådant fall ger miljöcentralen sitt utlåtande samtidigt såväl om MKB-bedömningen som om Naturbedömningen.

Koordineringen av förfarandet som avses i naturvårdslagen har presenterats på tillräckligt sätt.

INFORMATION OCH HÖRANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

Rajakiiri Oy har den 12 maj 2009 överlämnat miljökonsekvensbedömningsprogrammet för Röyttä vindkraftpark i Torneå till Lapplands miljöcentral.

Bedömningsprogrammet för miljökonsekvenserna av vindkraftparken och hörandet om det har från och med den 11 juni 2009 för hela tiden för konsekvensförfarandet lagts till påseende i Torneå stad och i Lapplands miljöcentral. Kungörelsen om bedömningsprogrammet har publicerats i tidningarna Pohjojan Sanomat och Lounais-Lappi den 11 juni 2009. Den officiella anslagstiden var 11.6.2009–10.8.2009 och under den tiden skulle utlåtandena och åsikterna sändas till miljöcentralen.

Det har även varit möjligt att bekanta sig med bedömningsprogrammet på stadsbiblioteket i Torneå och på Internet www.ymparisto.fi > Alueelliset ympäristökeskukset > Lappi > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA-hankeet > Tornion Röyttän tuulivoimapuisto.

Lapplands miljöcentral har begärt utlåtande om bedömningsprogrammet av Torneå stad, Kemi stad, Keminmaa kommun, Simo Kommun, Lapplands förbund, Forststyrelsen Naturtjänster, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet Uleåborg vilt- och fiskeriforskning, Lapplands TE-central, Gränsbevakningsväsendet Gränsbevakningen i Lappland, Staben för Västra Finlands sjöbevakningssektion, Staben för flygvapnet, Länsstyrelsen i Lapplands län, Luftfartsförvaltningen Kemi flygplats, Norra Finlands miljöförhållningsbyrå, Norra Tulldistriktet Torneå tull, Tornedalens landskapsmuseum, Museiverket, Sjöfartsverket Väst-

ra Finlands farledsenhet, Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry, Västra Finlands sjöbevakningssektion Kemi sjöbevakningsstation, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet Bottenvikens fiskeriforskning och akvakultur, Lapplands räddningsverk Torneå, Luftfartsverket Finavia Kemi-Torneå flygplats, Tornion luonnonsuojeluyhdistys, Kemin seudun luonnonsuojeluyhdistys, Tornion riistanhoitoyhdistys, Laivaniemi-Laivajärven kalastuskunta, Kaakamon ja Ruottalan kalastuskunta, Alaraumon jako- ja kalastuskunta, Tornionseudun metsästyseura, Pohjois-Perämeren ammattikalastajat ry, Kaakamon kylätoimintayhdistys, Laivaniemen-Kyläjoen kyläyhdistys, Puuluodon kaupunginosayhdistys, Pirkkiön kylätoimikunta, Kemin Moottorivenekerho ry, Kemin Purjehdusseura ry, Kemin työväen purjehdusseura ry, Pursi-82 ry, Tornion Veneseura ry, Perämeren kalastusalue, Kemin Lintuharrastajat Xenus ry och Pirkkiön kalastuskunta.

Begäran om utlåtande har sänts för kännedom till: Miljöministeriet/MKB-ärenden, Finlands miljöcentral/MKB-ärenden och Rajakiiri Oy.

Materialet har den 4 juni 2009 sänts till miljöministeriet för hörande i Sverige. Naturvårdsverkets utlåtande och som dess bilaga utlåtanden från tre myndigheter har den 21 augusti 2009 kommit från miljöministeriet.

Om projektet har ett möte för allmänheten arrangerats den 17 juni 2009 i Aines konstmuseum i Torneå stad. Kungörelsen om mötet för allmänheten meddelades den 11 juni 2009 i tidningarna Pohjolan Sanomat och Luonnis-Lappi.

UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER

Om konsekvensbeskrivningen för Röyttä vindkraftpark i Torneå har det getts totalt 26 utlåtanden (19) och åsikter (7). Två av åsikterna hade många under-tecknare. En del av utlåtandena kom efter att den i kungörelsen nämnda fristen var slut. De har dock alla beaktats i detta utlåtande. Utlåtanden och åsikter i original förvaras av Lapplands miljöcentral. Kopior av dem har sänts till den projektansvarige. Fiskeriverket i Sverige har meddelat att det inte har tid att avge utlåtande innan den 11 september. Ett eventuellt utlåtande kan beaktas vid den fortsatta planeringen av projektet.

I möte för allmänheten som arrangerades om projektet den 17 juni 2009 deltog 16 personer. Det finns en minnesanteckning från mötet.

En sammanfattning av utlåtandena och åsikterna har presenterats i bilaga 2.

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

Många utlåtanden och åsikter om bedömningsprogrammet har getts. De i utlåtandena och åsikterna presenterade ställningstaganden och karv på bedömningsprogrammets innehåll, projektets sannolika och eventuella konsekvenser samt på utredningen av dem liksom även de föreslagna alternativen för genomföringen av projektet och för att minska de negativa konsekvenserna är väl motiverade. De bör beaktas då utredningar görs, konsekvenserna bedöms och konsekvensbeskrivningen utarbetas samt då genomföringen av projektet planeras.

Projektbeskrivning

Projektets namn är Röyttä vindkraftpark i Torneå. Röyttä havsvindpark i Torneå hade varit ett bättre namn för projektet, ty projektet ligger i sin helhet i havsområdet.

Den projektansvarige har presenterats i programmet. På den punkten hade det varit önskvärt att det förutom en presentation av företagen klarare hade tagits upp företagets andel i vindkraftproduktion och i detta projekt. Läsbarheten försvagas av att presentationstexten ställvis inte passar för det projekt som behandlas.

Den i programmet presenterade projektbeskrivningen är fortfarande allmän. Detta beror till stor del på att planeringen av projektets genomföring är i inledningsskedet.

Bakgrunden till projektet har beskrivits såväl i inledningen som i samband med projektbeskrivningen bl.a. med den projektansvariges förutredning och med Landskapsplanen för vindkraft i Lapplands havs- och kustområde samt med miljöministeriets och landskapsförbundens utredning om för vindkraft lämpliga områden, där ett av de områden som ska utredas är området utanför Röyttä i Torneå. Utredningens mål är att arbetet är en utgångspunkt bl.a. för landskapsplaneringen som berör vindkraftsproduktion i området.

Enligt planbestämmelserna för landskapsplanen ska vindkraftverken placeras centralt i grupper av flera vindkraftverk och så nära varandra som det med tanke på ekonomisk energiproduktion är möjligt. Därtill ska de placeras i en geometriskt klar form så att inriktningen till landskapet beaktas. Vid planeringen ska byggarbetets konsekvenser för landskapet, bosättningen, fritidsbosättningen, fågelbeståndet och den övriga faunan, naturen och kulturarvet under vatten beaktas och man ska försöka lindra de skadliga inverkningarna. Vid placeringen ska fartygs- och båtlederna i området samt deras säkerhetsanordningar beaktas. Utlåtande ska i förväg begäras av Luftfartsverket vid uppsättning av en sådan anordning eller konstruktion eller ett sådant märke som kan äventyra flygsäkerheten (Luftfartsförordningen § 1.2).

Programmet beskriver projektområdet och dess läge. Enligt programmet ligger projektet i ett ca 18 km²:s område. Av programmet framgår dock inte klarare varför man har kommit till ett så här stort planeringsområde. Jämfört med landskapsplanen är projektområdet t.ex. dubbelt så stort, fastän man i programmet låter förstå att området är litet mera omfattande än i landskapsplanen.

Till projektplatsen hör också placeringen av vindkraftverken. I programmet lovas att placeringsplatserna presenteras preliminärt, dock hittas inga sådana någonstans i programmet. I tabell 4.1 presenteras vindkraftverkens avstånd från närmaste skyddsområde. Vad denna avståndsmätning baserar sig på, det framgår inte av programmet.

Nödvändigheten av projektet motiveras med Finlands klimat- och energistrategi på lång sikt, där målet är att öka totaleffekten på vindkraft till 2000 MW innan år 2020. Därtill motiveras nödvändigheten av projektet med att Finland har förbundit sig till Kyoto miljömetets skyldigheter att minska växthusutsläppen och att EU förbundit sig att höja den förnybara energins andel av energi-

produktionen till 20 procent samt med EU:s skyldighet att minska växthusutsläppen med minst 20 procent från nivån år 1990.

I programmet konstateras att genomföringen av projektet betydligt ökar användningen av nya energikällor i Finland. Enligt programmet var vindkraftkapaciteten i Finland 143 MW i slutet av år 2008. I dag är siffran inte mera jämförbar. Planeringen av vindkraft och däri även produktionen ökar starkt även i Bottenviken. Av programmet framgår att det i närområdet planeras många vindkraftparksprojekt, till Pitkänmatala och Maakrunni grundets område planeras en park som maximalt omfattar 430 kraftverk och deras totala effekt är ca 1300 MW. I Suurhiekkä området planeras därtill en park på högst 120 kraftverk. I havsområdet vid Uleåborg planeras ca 200 kraftverk och nära Brahestad ca 100 kraftverk. Även planeringarna om en utvidgning av Ajos vindpark i Kemi som skulle ökas med maximalt 70 vindkraftverk.

Beträffande de tekniska lösningarna av projektet har det beskrivits vindkraftverk med olika effekter, olika fundamentalslösningar, muddring, jordkabel och koppling till det nationella nätet. Beskrivningen av lösningarna är ännu på ganska allmän nivå. Detta beror säkerligen på att projektplaneringen ännu är i inledningsskedet. I konsekvensbeskrivningen ska alla tekniska lösningar, deras alternativ och genomföringsduglighet samt villkoren för miljökonsekvenserna betraktas och tas upp med tillbörlig noggrannhet.

Livslängd

Projektets livslängd kan uppdelas i planerings-, bygg-, produktions-/användnings- och avslutningsskedet (inberäknat demontering). Livslängdens avgränsar det projekt som ska granskas tidsmässigt. Om ett skede saknas hamnar de konsekvenser som hör till detta skede utanför granskningen.

I bedömningsprogrammet har åtgärderna under projektets byggnadsskede beskrivits ganska litet. Byggperiodens längd har dock beräknats vara många år. Eftersom det ändå är fråga om ett så här omfattande och stort projekt, med en tämligen lång byggnadsperiod, måste bedömningsprogrammet miljökonsekvenserna under byggperioden även behandlas utförligt.

Anläggningarna kommer att rivas då deras driftstid är över. Med sakliga avslutnings- och eftervårdsarbeten kan man i betydlig grad inverka på situationen i området. Efter att dessa arbeten har utförts ska området såväl med tanke på allmän säkerhet som på miljöskydd vara säkert och riskfritt, vara så väl anpassat till landskapet som möjligt och beträffande olika användningsformer så användbart som möjligt. Därför ska planeringen av avslutnings- och eftervårdsarbetena från första början vara en del av projektplaneringen.

Granskning av alternativ

Enligt MBK-förordningens 9 § 2 mom. ska bedömningsprogrammet presentera projektets alternativ och enligt 10 § ska konsekvensbeskrivningen i behövlig mån presentera en jämförelse av projektalternativen.

Programmet har presenterat två alternativ, av vilka alternativ 1 har avgränsats till att vara projektets maximalalternativ där man ska placera högst 40 kraftverk i det i programmet avgränsade projektområdet.

I alternativ 2 undersöks om projektets skadliga miljökonsekvenser är mindre om platsen för kraftverket ändras eller blir mindre.

Avgränsningen i alternativ 2 kan inte anses vara tillräckligt klar eller klart presenterad. Alternativets avgränsningskriterier har inte heller presenterats eller motiverats i programmet. Av alternativet framgår inte heller till vilken plats (t.ex. med kartbild) man i alternativet har tänkt placera vindkraftparken. Det framgår inte heller klart vad man exakt avser med att minska kraftverkens placeringsplats.

Ett av kärnelementen i MKB-förfarandet är att granska alternativen. Alternativgranskningen verkar förebyggande genom att skapa grunder för att bedöma projekialternativen enligt deras förmånlighet och för att hitta det mest optimala alternativet.

Kontaktmyndigheten anser inte att de presenterade alternativen är tillräckligt klara eller tillräckligt exakta så att konsekvenserna av alternativen skulle komma fram ordentligt. De alternativ som presenteras ska bestämmas på nytt för bedömningen och beskrivas betydligt mera detaljerat.

Kontaktmyndigheten föreslår att ett av de alternativ som betraktas borde vara sådant som följer områdesreserveringen i landskapsplanen.

I punkt 3.3 i programmet konstateras att det s.k. nollalternativet betyder att projektet inte ska genomföras och att en vindkraftpark inte kommer att placeras i havsområdet utanför Röyttä. Den motsvarande el-mängden ska produceras på något annat håll/eller med någon annan produktionsform. Även det s.k. nollalternativet ska bedömas sakligt och mångsidigt i MBK-beskrivningen.

Då MKB-förfarandet och projektplaneringen går vidare ska alternativgranskningen utvidgas från det i bedömningsprogrammet presenterade. Av programmet framgår det i själva verket inte helt hållbart om man ska göra en alternativgranskning som berör andra funktioner så som vindkraftslösningar, fundamentslösningar, muddringsmetoder, placering av sjökablar, placering av kraftstationer och kraftlinjer eller byggande i olika perioder. I MKB-förfarandet ska man utreda alternativa sätt att lösa alla de faktorer och/eller genomföringssätt som kan tänkas inverka på miljö. Samtidigt ska man utreda och jämföra alternativens konsekvenser på miljön och försöka finna det ofarligaste alternativet. Viktigt är även att identifiera de väsentligaste skillnaderna mellan de olika alternativen och bedöma deras betydelse.

Jämförelse av alternativ

Utredningen och jämförelsen av alternativen har i programmet (punkt 5.12) bara presenterats på allmän nivå. I programmet konstateras att konsekvenserna med de olika alternativen jämförs med en kvalitativ jämförelsetabell. I jämförelsetabellen antecknas på ett åskådligt och likvärdigt sätt de centrala miljökonsekvenserna för de olika alternativen, såväl de positiva, negativa som neutrala. Samtidigt bedöms alternativens miljömässiga genomförbarhet. Metoderna att jämföra MKB-beskrivningens genomföringsalternativ ska presenteras klart och tillräckligt detaljerat. Jämförelsen av alternativen ska genomföras av specialsakkunniga. De specialsakkunniga ska även avgöra vilka jämförelsemetoder som används. I beskrivningen ska man även bl.a. motivera varför just den valda jämförelsemetoden har använts.

Vid jämförelse av alternativen är det skäl att betona att det rör sig om en central del av resultaten från miljökonsekvensbedömningen ty i den är det vanligt att man koncentrerar, strukturerar och tolkar den i konsekvensbedömningen producerade informationen samt ofta tar ställning till rangordningen av olika alternativ i relation till olika delfaktorer. Även möjligheterna att minska miljöolägenheterna som kan vara olika i olika alternativ ska beaktas i jämförelsen.

Anknytning till andra projekt

Projektets anknytning till andra projekt, planer eller program har endast beskrivits med en förteckning (punkt 3.6). Bedömningen ska beskriva på vilket sätt de hör till detta projekt, de ska också bedömas för de olika projekialternativens del. Förhållandet till andra havsvindkraftparker och planer vid kusten eller i dess närhet, även på svensk sida, ska även beaktas mera omfattande. Kontaktmyndigheten anser det synnerligen viktigt att konsekvensbeskrivningen granskar samverkan detta projekt och kustens andra havsvindparksprojekt.

Vilt- och fiskerianstalten (RKTL) konstaterar bl.a. i sitt utlåtande att redan nu är en betydlig del av Bottenvikens grunda områden föremål för vindparksplaner och kraftverkens användningstid är många årtionden. Konsekvenserna av verksamheten borde förutom bedömning av enskilda projekt även bedömas som helhet.

Planer, tillstånd och med dem jämförbara beslut som projektet förutsätter

De tillstånd och planer som projektet förutsätter har presenterats i allmänna drag i kapitel 6. Kapitlet måste specificeras för MKB-beskrivningen och måste bl.a. innehålla namn på tillstånd, plan eller beslut samt stadgegrund, tillståndsbeviljare och vid behov även motiveringen för tillståndet.

Eftersom havsvindparken och byggandet av sjökabel är i ett vattenområde är det frågan om vattenbyggande och projektet behov ett sådant tillståndsförfarande som avses i vattenlagen. Torne-Muonioälv med biflöden hör till finsk-svenska gränsälvskommissionens behörighetsområde.

Projektet behöver även ett sådant byggtillstånd som avses i markanvändnings- och bygglagen samt flyghindertillstånd som beviljas av Luftfartsförvaltningen.

Fastän ärenden som berör ersättningsförfarande för mark- och sjöområden ännu inte behandlas i miljökonsekvensbedömningsförfarandet ska MKB-förfarandet ange vem som äger de olika områdena.

Enligt MKB-lagens 13 § måste till alla tillståndsansökningar som är nödvändiga för genomföringen av ett projekt höra en MKB-beskrivning och kontaktmyndighetens utlåtanden om den. Att presentera ett tillståndsförfarande för alla delar av tillståndet hade öppnat sambandet mellan de i MKB-förfarandet utredda och för genomföringen nödvändiga tillstånden.

Enligt lagen om fornminnen (295/1963) ska beaktas som en central lag. De regionala miljöcentralerna, d.v.s. Lapplands miljöcentral är enligt lagen om

fornminnen den behöriga myndigheten i frågor som berör tillstånd till rubbande. För fornlämningarnas del ska även kontakt med Museiverket tas.

Anslutningen till det nationella elnätet ska utredas av ägaren till nätet.

Behovet av ett eventuellt miljötillstånd avgörs av Lapplands miljöcentral (Miljöskyddslagen 28 §).

Riksomfattande mål för områdesanvändning

Statsrådets beslut om de riksomfattande målen för områdesanvändning har trätt i kraft den 26 november 2001. Förverkligandet av de riksomfattande målen för områdesanvändning främjas förutom med planläggning även med åtgärder av stagliga myndigheter. De centralaste besluten som berör områdesanvändning fattas på olika håll inom statsförvaltningen. Uppgiften med de riksomfattande målen för områdesanvändning är att koordinera de centralaste målen och behoven som berör områdesanvändning inom statsförvaltningens olika sektorer.

Inom miljökonsekvensförfarandet är från miljöcentralens synvinkel sett bedömningsprogrammet det dokument där de riksomfattande målen för områdesanvändning som berör konsekvensområdet ska identifieras. Konsekvensbeskrivningen måste ange skillnaderna och konsekvenserna av ett alternativ beträffande genomföringen av de riksomfattande målen för områdesanvändningen och på vilket sätt projektet förverkligar de olika målen.

Enligt MKB-programmet är de riksomfattande målen för områdesanvändning som berör projektet speciellt sakhelheterna fungerande kontaktnätverk och energiförsörjning, kultur- och naturtradition, rekreatjonsbruk och naturresurser.

Miljöns nuläge och utredningar som berör det

Programmet beskriver miljöns nuläge, den planerade markanvändningen och skyddsanvändningen. Miljöns nuläge beskrivs i programmet ännu i ganska allmänna drag och på allmän nivå. På många platser hade en betydligt noggrannare beskrivning och bedömning av nuläget kunnat presenteras genom att använda sig av tillgängliga publikations-, forsknings- och uppföljningsdata. Enligt programmet görs den noggrannare beskrivningen för bedömningen av konsekvenserna och den presenteras i konsekvensbeskrivningen. Enligt MKB-förordningens 9 § ska nulägesbeskrivningen göras redan i programfasen. Beskrivningen fungerar som grund för planering av konsekvensbedömningen.

Enligt programmet har kartläggningen av grundstatus i området startat, en del är troligen redan klar och en del av kartläggningarna pågår fortfarande.

I programmet har föreslagits att tämligen mångsidiga utredningar av nuläget i målområdet ska göras. För att göra utredningarna används förutom traditionella terrängundersökningar o.d. även bl.a. videokameror, bottenprovtagningar och eventuellt även av dykare insamlat material. Kompletterade och väl genomförda ger utredningarna om grundstatus enligt miljöcentralen en tämligen bra grund för bedömning av projektets konsekvenser, för planering av

genomföringen samt för uppföljning av konsekvenserna av verksamheten. I programmet har det dock inte noggrannare motiverats hur de utredningar om grundstatus som görs har valts eller hur man kommit fram till dem.

En central brist måste även anses vara att de utredningsmetoder som har använts eller som ska användas på många platser har beskrivits så diffust att läsaren inte får en ordentlig bild av hur, i vilket omfång och när utredningarna ska genomföras eller är genomförda. Det är inte möjligt att i detta skede bedöma om de genomförda utredningarna är tillräckliga, ty de finns inte som bilaga till bedömningsprogrammet.

Den projektansvarige måste därför se till att de presenterade utredningarna genomförs sakligt. I den konsekvensbeskrivning som ska utarbetas och/eller i de rapporter som finns i bilagorna borde det finnas en grundlig beskrivning av hur, när och i vilken omfattning nulägesbeskrivningarna har gjorts och resultaten behandlats. Utredningarna ska genomföras med vetenskapliga kriterier endera genom att använda standardiserade eller allmänt godkända dokumenterade metoder.

Utredningarna ska även dokumenteras så noggrant att de vid behov kan upprepas. De bakgrundsprov som eventuellt tas i området och som ska bevaras måste förvaras så väl att de vid behov kan undersökas på nytt. De utredningar som görs bör även vara regionalt täckande och tillräckligt noggranna och detaljerade.

Konsekvenser för miljön och bedömningen av dem

Det har i programmet föreslagits att mycket väsentliga och viktiga konsekvenser ska undersökas, en del är tämligen omfattande. Konsekvenserna bedöms separat såväl under byggskedet som under tiden verksamheten pågår. Bristen är dock fortfarande att de bedömningsmetoder som ska användas för många delar har beskrivits mycket allmänt. Enligt beskrivningen är det svårt att få en uppfattning om hur och i vilket omfång bedömningarna i praktiken ska genomföras. Då är det även mycket svårt att bedöma tillräckligheten på de bedömningar som ska göras och om de metoder som ska användas passar.

Till den konsekvensbeskrivning som ska göras och/eller de anslutna rapporterna bör innefatta en detaljerad beskrivning av hur och i vilken omfattning konsekvensbedömningarna har gjorts och resultaten behandlats. Speciell uppmärksamhet ska även fattas vid samspelet mellan miljökonsekvenserna.

Vid bedömningen av miljökonsekvenserna ska uppmärksamhet bl.a. fästas på presentation av följande faktorer:

Konsekvenser på människor

Med konsekvenser på människor avses projektets direkta och indirekta konsekvenser för människans hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. Konsekvenserna på levnadsförhållanden och trivsel är på sätt och vis ett ”summabegrepp” som bildas av många mera i detalj gående konsekvenser. Därför måste man i bedömningen i praktiken granska dessa mera detaljerande delkonsekvenser. Med socioekonomiska konsekvenser avses i allmänhet närmast conse-

kvenser av strukturell typ, konsekvenser på sysselsättning och regional-ekonomi. Hälsokonsekvenserna måste i bedömningen förstås brett så att hälsans fysiska, psykiska och sociala dimensioner beaktas.

Tyngdvikten inom utredning av de sociala konsekvenserna (SVA) är av betydelse vid utredning av de verkliga konsekvenserna på människan. Av programmet framgår inte säkert på vilket sätt utredningen görs, vilken sakkunnig som gör den och till vem den riktas. Undersökningen borde dock göras som intervjuundersökning och riktas till att utreda synpunkterna hos konsekvensområdets befolkning och fritidsboende (målområdet för direkta konsekvenser).

Bedömningen av konsekvenserna på människor ska göras av en sakkunnig som är insatt i ärendet. Syftet med konsekvensbedömningen är att utreda och förutse ändringar i livskvalitet hos regionens människor. Bedömningen av de sociala konsekvenserna tar upp ändringens betydelse. Konsekvenserna riktas på olika sätt till olika grupper och borde igenkänna till vem nyttan/nackdelarna riktas och vilka funktioner som föranleder dem. Ändringarnas betydelse ska beskrivas. Vid bedömning av konsekvenserna från alternativen är det även för de sociala konsekvensernas del viktigt att urskilja de väsentliga olikheterna mellan alternativen. En specificering av konsekvensernas betydelse måste göras.

Det måste antas att konsekvenserna på människan är betydande i detta projekt. I de åsikter som angetts har i synnerhet följande faktorer väckt speciellt bekymmer: konsekvenserna på landskapet, en sänkning av fastighetspriserna, buller och konsekvenserna på rekreationsbruk, trivsel och näringar.

Rekreatjonsbruk

Området är ett för rekreationsbruk betydande område. Därför är det viktigt att bl.a. utreda områdets fritidsfiske och båtliv, antalet båtfarare, hamnar som båtfararna använder, båtleder o.s.v. Det vore även bra att utreda antalet jägare och besökare i naturparken och andra naturmål o.s.v. De ovan nämnda gruppernas åsikter borde man försöka utreda separat, ty det är inte säkert om den i samband med konsekvenserna på människan nämnda invånarenkäten når de rekreationsanvändare som bor i ett större område.

Konsekvenserna på rekreationsbruk borde bedömas t.ex. via ändringen i användningen av vattenområden eller separat t.ex. bedöma fritidsboendes trivsel och ändringen i trivseln.

Landskapskonsekvenser

Om projektet genomförs med vindkraftverk med en effekt på t.ex. 3 MW är deras totalhöjd ca 150 m, 5 MW kraftverk är ännu högre. Kraftverken kommer således att synas mycket långt, i ideala förhållanden t.o.m. tiotals kilometer.

I planeringsområdets närområden ligger tiotals landskapsmässigt värdefulla öar, såväl på den finska som på den svenska sidan. En vindpark som placeras i närheten av den stora Bottenvikens nationalpark inverkar betydligt på nationalparkens landskapsbild och ändrar vyn till ett vindkraftslandskap. På samma

sätt ändras även det orörda havslandskapet som från skärgården mellan Torneå och Kemi öppnar sig mot nationalparken.

Bedömningen av landskapskonsekvenserna förutsätter mångsidiga landskapsanalytiska betraktelser, alternativ modellering, fotomontage o.s.v. Iakttagelserna måste vara tillräckligt mångsidiga och klara så att de olika användargrupperna får en så mångsidig verklig bild av landskapskonsekvenserna som möjligt.

Landskapskonsekvenserna borde speciellt betraktas i relation till skyddsområden och uttryckligen till Bottenvikens nationalpark samt även från fritidsbrukets och invånarnas och fritidsboendens synvinkel. I konsekvensområdet finns det sommartid många båtfarare som måste beaktas vid konsekvensbedömningen.

De landskapssektorer som för vindparkens del troligen är de mest skadliga hade kunnat identifieras och presenteras exempelvis med hjälp av kartor. Då hade man redan i MBK-programskedet samlat in ställningstaganden om viktiga siktområden som den lokala befolkningen har upplevt.

MKB-programmet har inte behandlat vindkraftverkens belysning (flygvarningsljus). Belysningen är en betydande del av den landskapsförändring som vindkraftverket föranleder och belysningen har även betydelse för hur fåglarna uppträder och därför måste dess nödvändighet, alternativa genomföringssätt och konsekvenser bedömas.

I konsekvensbeskrivningen måste man även ta ställning till den inverkan som vindkraftverkens färg har på den landskapsförändring som människorna upplever och fåglarnas förmåga att märka vindkraftverken.

Konsekvenser på fiskbestånd och fiske

Konsekvenserna på fiskbeståndet och fisket är ett av de centrala ärendena som ska utredas. Utredningens betydelse betonas av det faktum att projektområdet ligger utanför Östersjöns viktigaste laxälv, Torne älv. Torneå älv är Finlands viktigaste reproduktionsälv för vandringsik och havsöring.

Förutom förökningsområdena är det även skäl att för sikens och det övriga fiskbeståndets del kartlägga det planerade projektområdets betydelse som betesområde för fiskbeståndet. Sandsiken har i programmet bara fått litet uppmärksamhet fastän den i ett område av Bottenvikens storlek är en betydande fångstfisk. Förutom de ekonomiskt utnyttjade arterna måste man även utreda andra till fiskbeståndet hörande fiskarter som med tanke på konsekvenserna för näringskedjan kan vara av betydelse för hushållsfiskarterna. För vandringsfiskens del måste de konsekvenser som byggtidens arbeten har på vandringsfiskens del utredas.

Vid utredningen av konsekvenserna på fiskbeståndet och fisket hänvisar kontaktmyndigheten till utlåtanden från Lapplands TE-centrals fiskavdelningen och Vilt- och fiskeriforskningsanstalten. Även fiskeområdets, yrkesfiskarnas och fiskarföreningarnas gemensamma utlåtande måste beaktas, liksom även Naturvårdsverkets och Torneå stads utlåtanden. Kontaktmyndigheten under-

stöder RKTL:s förslag om att fiskeförfrågningen skall utvidgas med sampling till eventuella husbehovs- och fritidsfiskare.

Fågelbestånd

Enligt Xenus ry ligger projektområdet vid mynningen av norra Finlands viktigaste fågelrutter. I projektområdet rör sig även mycket grågås, som flyger via projektområdet till åkrarna vid kusten för att äta och återvänder till havet för övernattning. Fåglar rör sig i området även i öst-västlig riktning. De mest centrala fågelutredningarna som måste göras är således utredningarna som berör flyttnings- och häckningstiden.

I det bedömda konsekvensområdet finns således många för fågelbeståndet viktiga områden. Havskusten är en betydande faktor som styr fåglarnas flyttning. Förflyttningsstråken i Finland och Sverige förenas i Haparanda-Torneå-Kemi området och därför är området ett betydande område där flyttfåglarna samlas i flockar. T.ex. Pajukari-Oxön området har klassificerats till ett internationellt värdefullt fågelområde (IBA) på grund av den mängd vattenfåglar som där flockas. Förutom vår- och sommarflyttningen flyttar fåglarna även under ruggningen då andfåglar flyttar till sina ruggningsområden vid havskusten.

Det finns behov av tilläggsinformation om fåglarnas förflyttningsstråk i förhållande till vindkraftområdet. Speciellt om fågelbeståndets hösttida rörelser i området finns det mindre information än om vårflyttningen. På hösten finns det mera fåglar i området än på våren. Förutom för att samla in data från litteraturen och att sammanställa data från befintliga räkningar och observationer borde kunskapsunderlaget kompletteras med terrängutredningar om flyttfåglarnas förekomst i området. Iakttagelserna ska vid behov göras två efterföljande år. Minimikravet kan anses vara att observationer av flyttfågelbeståndets höst- och vårtida rörelser görs under ett år.

I utredningen ska de hinder för fåglarnas flyttnings- o.d. rutter som parken föranleder för dessa rutter utredas. Även förlusterna av livs- och näringsmiljöer som byggarbetena medför och riskerna för sammanstötningar som vindkraftverken föranleder ska bedömas. Med observationer av den synliga flyttningen kan inte en eventuell nattflyttning iakttas. Konsekvensbeskrivningen borde även bedöma om en eventuell nattflyttning sker och om vindkraftverkens flygvarningsljus lockar nattflyttare. Det ska även ges en bedömning av på vilket sätt de skadliga konsekvenserna för fågelbeståndet minskas.

Programmet anger inte hur och med vilka metoder konsekvensbedömningarna görs och vad utredningarna riktas till. Kontaktmyndigheten betonar, så som tidigare har angetts att bedömningen görs av sakkunniga. Utredningarna måste göras med tillförlitliga metoder. För att utredningarna ska vara jämförbara borde det i metoderna strävas mot överensstämmelse med de fågelutredningar som har gjorts i andra vindkraftsprojekt (t.ex. Fågelutredningen om Suurhiekkä vindkraftpark).

För fågelbeståndets del ska även inlämnade uttalanden så som t.ex. uttalanden från Xenus ry, Torneå stad och Naturvårdsverket beaktas.

Buller

Programmet anger att bullerkonsekvenserna ska utredas såväl under byggtiden som under driftstiden. För närvarande finns det ingen bulleförorsakande verksamhet i området. Därför är bullret en ny störande faktor i den lugna miljön i området.

Vid bullermätningen ska den för vindkraftverk utvecklade modellen användas. I utredningen måste man fästa uppmärksamhet även på bullrets egenskaper, varaktighet och repeterbarhet samt på samverkan av olika funktioner.

Riktvärdena beskriver dock inte absolut på vilket sätt t.ex. invånarna i konsekvensområdet upplever störningen. Det måste även utredas hurdant buller i området kan upplevas som störning och hur långt konsekvenserna kan nå. För bullrets del ska man även försöka bedöma dess konsekvenser på den levande naturen.

Det centrala i bedömningsförfarandet är att granska åtgärderna för att lindra bullerkonsekvenserna och att söka alternativa lösningar.

Vattenmiljö

MKB-programmet har beaktat de mest betydande miljökonsekvenserna på vattennaturen (konsekvenser på havsbotten, vattenområden (vattenkvalitet) vattenväxtlighet, bottenorganismer och fiskbestånd) samt konsekvenserna på områdets rekreatjonsbruk och fiske. Bedömningen av olika konsekvenser och metoder har dock presenterats summariskt i programmet. De metoder som har används måste beskrivas i detalj och resultatens tillförlitlighet måste bedömas. Omfånget på och genomföringsmetoderna för de terrängutredningar som görs för MKB-förfarandet (sedimentprover, bottendjurs- o.a. biologiska prover) har inte specificerats på något sätt varför deras tillräcklighet och representation inte kan bedömas i detta skede. Nedan några anmärkningsvärda faktorer:

Sedimentkvaliteten och förekomsten på för organismerna skadliga ämnen kartläggs sommaren 2009. Konsekvensbeskrivningen ska t.ex. med hjälp av modellering presentera frigöringen av i sedimentet lagrade ämnen och näringar, deras överföring och sedimentation och bindning till organismerna. Man försöker rikta provtagningen i enlighet med programmet till platser där vindkraftverken placeras. Vart denna provtagning exakt riktas framgår inte av programmet ty den eventuella placeringen av kraftverken har inte presenterats i programmet. Enligt programmet görs provtagningen enligt en separat plan och om den förhandlas med myndigheterna.

Vid beskrivning av naturförhållanden borde man även presentera de bedömningar av den nuvarande vattenkvaliteten och den ekologiska statusen i området som har gjorts och som har publicerats i flera rapporter (ålagda övervakningar, miljöförvaltningen o.d.). Miljöstatusen i området har även bedömts i den nya nationella ekologiska klassificeringen av ytvatten. I projektområdet finns många observationsplatser för ålagd övervakning av Torneå fabriken och två av dessa ingår även i det nationella uppföljningsnätet av ytvattens status. De långtidiga uppföljningsdata för vattenkvalitet och biologiska faktorer från dessa provtagningspunkter ger en bra grund för konsekvensbedömning

av projektet och även för den kommande uppföljningen, om vindkraftparksprojektet i sin tid förverkligas.

Av utredningarna som berör vattenorganismerna och beskrivningarna av provtagningarna framgår inte klart vilka organismer (bottendjur, vattenväxtlighet, fiskbestånd?) MKB-beskrivningarna berör. Även utredningarnas omfång blir oklar.

De eventuella biologiska proverna ska tas och behandlas med de metoder som används vid den nationella uppföljningen. Likaså ska man vid rapportering av resultaten använda de parametrar som används vid beskrivning av miljöns status i de nationella uppföljningarna. Detta möjliggör jämförelse med andra uppföljningsmaterial.

Ändringar i strömning är en faktor som kan ha många konsekvenser på havsområdet. Det anges inte att det ska göras en separat bedömning av fundamentens konsekvenser på strömningarna. Sättet på vilket fundamenten görs kan även inverka på strömningarna.

Markanvändning

I programmet har det inte noggrannare utretts hur anslutningen till det nationella nätet sker. Bedömningsprogrammet ska ange de eventuella anslutningsplatserna till stamnätet och vilka tekniska förutsättningar som behövs för anslutningen. Behövs det för anslutningen t.ex. en ny kraftledning? I programmet sägs att kraftstationer placeras i havet och i Kuusiluoto eller på ön Talja. Dock finns det inga flera uppgifter om kraftcentralerna, storlek e.d. Det är befogat att utreda miljöpåverkan från den eventuella kraftledningen och kraftcentralerna i samband med konsekvensbedömningen av vindparken.

För planläggningens del måste betydelsen av planerna på olika nivå klargöras noggrannare. Som det är nu får man i planläggningssituationen en diffus och oklar bild. I fortsättningen bör man således i MKB-beskrivningen bättre åskådliggöra och beskriva förhållandet mellan det projekt som ska bedömas och landskapsplanen. Kapitlet om planläggningsläget kräver även en uppdatering t.ex. beträffande den situation som gäller generalplanen.

Vegetationsutredningar, naturutredningar

Vegetationsutredningarna riktar sig såväl till utredning av naturtyper som till utredning av de i naturdirektivets bilaga IV nämnda arterna och de hotade arterna. Utredningen av naturtyperna i projektområdet borde även innefatta utredning av kustens hotade naturtyper i enlighet med publikationen Suomen uhanalaiset luontotyypit (Hotade naturarter i Finland) (SYKE 2008).

Under rubriken konsekvenser på naturen berättas det att man naturens nuläge ska utredas med terrängbesök. Speciellt ska man granska de planerade vindkraftverkens placeringsplatser. Av avsnittet framgår inte klart till vilka områden utredningarna riktas. Ställning kan inte tas till de utredningar som ska genomföras då det inte finns kunskap om placeringsplatserna för de planerade vindkraftverken eller om hur utredningarna genomförs.

Landskap och kulturtradition

Landskapet och kulturtradition i planeringsområdet har betraktats omfattande. Värdefulla miljöer, landskapsområden och traditionslandskap har tagits upp. Projektets konsekvenser på de ovan nämnda miljöerna och landskapsområdena borde även tas upp. Det väsentliga är att även utreda konsekvenserna på de vyer som öppnar sig från kulturmiljön.

Projektet kan ha konsekvenser på eventuella fornlämningar under vattnet i området. Projektets konsekvenser på fornlämningarna måste utredas så som det konstateras i Museiverkets utlåtande.

Trafik

Utredning av konsekvenserna från trafiken under byggnadstiden tas upp i programmet. Områden som granskas är vägar och havsområdet. Även trafiken under drifttiden, t.ex. underhållstrafiken och dess eventuella miljökonsekvenser bör utredas.

För sjötrafikens del ska Sjöfartsverkets utlåtande beaktas.

Isförhållanden

Det har inte nämnts att isförhållandena är föremål för konsekvensbedömning. Granskningen av isförhållandena och de eventuella förändringar i isförhållandena som vindkraftverken förorsakar måste ingå i bedömningsprocessen. Utredningen av konsekvenserna förutsätts bl.a. av Naturvårdsverket. Båtklubben Tornion Veneseura är i sitt utlåtande bl.a. bekymrad av att användningen av området vintertid ändras.

Områdesövervakning

För områdesövervakningens del ska utlåtandet från staben för flygvapnet beaktas.

Konsekvenser på Natura 2000 -områden

Bedömningsprogrammet har identifierat de mål som hör till Natura 2000 -nätet i Finland och Sverige och som ligger i projektområdets närhet. Det faktum att Natura-områdena och projektområdet inte presenteras på en karta kan anses vara en brist. Likaså har man för de mål som ligger i Sverige inte beskrivit om områdena har godkänts till Natura 2000 -nätverket som SCI-områden enligt med naturdirektivet eller som SPA-områden enligt fågeldirektivet.

Både enligt naturdirektivets (92/43/ETY) artikel 6 och naturvårdslagens 65 § ska konsekvenserna på naturvärden som skyddas enligt Natura 2000 -områden bedömas på ett sakligt sätt. Denna bedömningsskyldighet riktas till Natura-områden såväl i Finland som i Sverige. I MKB-programmet föreslås att ”projektplanen utvecklas så att den inte har betydliga negativa konsekvenser på

grunderna för skydd av Natura-områden”. Syftet är att i Natura-bedömningen presentera bl.a. förmildrande åsikter för att minska konsekvenserna men bedömningen måste i sig vara objektiv och målen får inte ställas så att betydande försvagande konsekvenser inte framgår. Därtill anser miljöcentralen att man i Naturbedömningen särskilt ska fästa uppmärksamhet på eventuell samverkan med andra projekt och planer.

Bedömning av betydelsen

Bedömningsprogrammet anger inte hur bedömningen av konsekvensernas betydelse ska utföras. Av programmet får man inte heller en klar bild av hur miljökonsekvenserna har identifierats eller identifieras. Nuläget har redan beskrivits i programmet. I detta sammanhang har man dock inte kommit med några konklusioner om områdets ömtålighet eller om vilka faktorer särskilt måste beaktas då konsekvenserna bedöms eller projektet planeras.

Preliminärt tycks de mest betydande konsekvenserna vara konsekvenser som riktas till människor, konsekvenser på landskapet och sjöområdets natur.

Då konsekvensbedömningar görs och MKB-beskrivningen utarbetas måste speciell uppmärksamhet fästas vid bedömningen av konsekvensernas betydelse. Betydelsen av olika konsekvenser måste beskrivas och motiveras systematiskt.

Förebyggande av skadliga konsekvenser, risker

De centralaste målen i MKB-förfarandet är att förebygga och förmildra skadliga konsekvenser. Även för denna del är MKB-programmet dock summariskt och med den som utgångspunkt får man ingen uppfattning om hur möjligheterna att begränsa de skadliga konsekvenserna i praktiken kommer att utredas. I MKB-förfarandet och vid projektplaneringen över huvud måste man fästa speciell uppmärksamhet vid att utreda dessa.

Till att vindkraftverksbyggande och -drift hör risker som ska granskas och utredas mera omfattande i bedömningen. Då riskerna granskas måste bl.a. båtklubben Tornion Veneseuras utlåtande beaktas.

Osäkerhetsfaktorer och antaganden

Eventuella brister och osäkerhetsfaktorer i de vid bedömningen använda uppgifterna och metoderna samt en uppskattning av deras betydelse måste presenteras klart i MKB-beskrivningen så att läsaren får en god uppfattning om dem och så att de kan beaktas på rätt sätt.

Förslag till avgränsning av konsekvensområdet

Enligt programmet har man försökt bestämma konsekvensområdet så stort att inga betydande miljökonsekvenser kan antas förekomma utanför området. Konsekvensbeskrivningen ska specificera granskningsområdena för de olika

konsekvenstyperna noggrannare. Avgränsningen av konsekvensområdet ska basera sig på realistiska konsekvenser. Konsekvenserna ska kartläggas inom hela området där konsekvenserna förekommer. Motiveringarna för konsekvensområdena ska presenteras klart i konsekvensbeskrivningen. Motiveringarna för konsekvensområdena får endera stöda sig på redan genomförda utredningar eller utredningar som genomförs under detta förfarande och av konsekvensbeskrivningen måste klart framgå vilka tröskelvärden eller andra uppgifter och resultat som har använts vid definieringen av konsekvensområdena. Avgränsningarna till konsekvensområdena borde även presenteras på kartor.

Uppföljning

Enligt programmet utarbetas till konsekvensbeskrivningen en plan om uppföljning av projektets miljökonsekvenser. Man håller på att utarbeta innehållet i programmet så att följdåtgärderna som enligt projektresultaten uppstår kan skiljas från naturens bakgrundsstatus och den utveckling som i övrigt sker även på andra platser i naturen.

Vid granskningen fästs huvudvikten på att uppföljning av konsekvenserna under byggskedet. Det är även viktigt att presentera en uppföljning av konsekvenserna under driftstiden.

Plan för organisering av deltagande

I MKB-förfarandet avser deltagande växelverkan mellan den projektansvarige, olika myndigheter och dem på vilkas förhållanden och intressen projektet eller planen kan inverka. I detta sammanhang är det skäl att betona att den projektansvarige har ansvaret för informering och organisering av deltagande.

Planeringen av deltagande organiseras genom att etablera en ledningsgrupp och en övervakningsgrupp och genom att ordna möten för allmänheten och informationsmöten samt genom allmän informering och uppdaterade Internetsidor.

Av programmet framgår inte hur konkret deltagandet och aktivt växelverkan mellan olika intressegrupper ska ordnas. Hur ofta och med vilken tidtabell ska bl.a. ledningsgruppens och övervakningsgruppens möten ordnas. Programmet betonar övervakningsgruppens centrala ställning vid bedömningen. Av programmet framgår inte om övervakningsgruppsmöten har ordnats t.ex. under programfasen. I punkt 8 under tidtabellen för konsekvensförfarandet nämns övervakningsgruppen inte alls.

Det vore skäl att även i fortsättningen tänka på deltagandet, speciellt hur växelverkan och deltagande med influensområdets invånare, markägare, regionens användare och andra intressegrupper ska ordnas. Programmet har föreslagit att det under förfarandets gång ordnas möten för allmänheten, ett i programskedet och ett i beskrivningsskedet. Målet med dessa möten är att kartlägga konkreta konsekvenser som den lokala befolkningen och regionens användare vill att ska beaktas vid bedömningen och i den kommande beslutsfattningen. Det kan konstateras att de två möten som kontaktmyndigheten ordnade i hörandefasen inte är tillräckliga för att uppnå de ovan nämnda målen utan det vore önskvärt

att den projektansvarige även ordnade öppna allmänna möten, diskussions- och andra möten under förfarandets gång, eventuellt även smågruppsmöten. Vid dessa möten borde man speciell tonvikt läggas på att behandla ärenden som allmänheten upplever vara viktiga. Om möjligheterna att delta borde det informeras t.ex. i lokala massmedia.

MBK-förfarandet betonar speciellt organisering av växelverkan. Syftet är att den av den projektansvarige utarbetade planen för organisering av deltagande stöder växelverkan i projektplaneringen. Ett bra organiserat system för deltagande garanterar på bästa sätt de olika intressegruppernas möjligheter att inverka på det MKB-förfarande och på den projektplanering som ska starta och på att få information bl.a. om utredningar som ska göras och om bedömningarna och resultaten från dem.

Förfarandet vid internationellt hörande har inskrivits i MKB-programmet. Med tanke på allmänhetens behov att få information hade förfarandet vid det internationella hörandet bort beskrivas mera detaljerat i bedömningsprogrammet.

Tidtabell för MKB-förfarandet och MKB-processens genomförare

Enligt bedömningsprogrammet ska MKB-beskrivningen bli färdig år 2009. Tiden som har reserverats för utredningarna, bedömningarna samt MKB-beskrivningen är mycket optimistisk. Projektgenomföraren måste därför reservera sig för att genomföringen av processen tar mera tid än planerat. I detta fall kan enbart genomföringen av nödvändiga grundlägesutredningar förlänga MKB-processen betydligt från det i bedömningsprogrammet presenterade.

I förordet till MKB-programmet konstateras att MKB-programmet har utarbetas på uppdrag av sökanden Ramboll Finland Oy. Namnen på dem som deltagit i programutarbetningen har även uppräknats. I programmet anges dock inte hur och med vilken satsning de nämnda sakkunniga deltar i arbetet och vilka andra parter och sakkunniga eventuellt deltar.

I detta sammanhang är det uppenbarligen sakligt att betona att det för planeringen och genomföringen av de presenterade utredningarna och bedömningarna liksom även för utarbetningen av konsekvensbeskrivningen behövs sakkunnighet och samarbete från olika branscher. De sakkunniga bör kunna sätta in sig i sina arbeten noggrant. Den projektansvariga bör se till att tillräcklig sakkunskap är tillgänglig. I sista hand är det den projektansvarige som ansvarar för att MKB-förfarandet genomförs på sakligt sätt.

Senast i MKB-beskrivningen ska det anges vem som har deltagit i utarbetningen av olika utredningar och bedömningar och MKB-beskrivningen och på vilket sätt de gjort det.

Rapportering

Bedömningsprogrammets struktur och disponering är i huvudsak klar. Det hade varit klarare att behandla de undersökningar, utredningar o.d. som ska göras i samband med grundlägesutredningarna som ett eget kapitel och inte som nu i anslutning till de miljökonsekvenser som ska bedömas.

Vid utarbetningen av beskrivningen ska uppmärksamhet fästas vid kvaliteten och noggrannheten på rapporteringen. Programmets bilder och kartor är ställvis för små, en del oklara och inexakta, ofta saknades även förklaringarna till bildsymbolerna. Större bilder och kartor hade gjort det lättare att bekanta sig med materialet. Uppmärksamhet bör likaså fästas vid texternas och bildernas motsvarighet. I texten anges t.ex. en bild med vindkraftverkens preliminära placeringsplatser. Någon sådan bild hittas dock inte i programmet. Programmet har även lösa bilder som det inte hänvisas till i texten. Bildernas noggrannhet och brister har även behandlats i de inlämnade utlåtandena.

Vid utarbetningen av konsekvensbeskrivningen borde man därför satsa på att åskådliggöra projektet och konsekvenserna med tabeller, klara kartor och bilder o.s.v.

Det vore önskvärt att det material som har använts och som samlas vid bedömningen i så stor utsträckning som möjligt kunde vara allmänt tillgängligt. Det material som samlas kunde finnas för påseende t.ex. på Internetsidorna.

Konklusioner

I kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet försöker man bl.a. styra det igångsatta MKB-förfarandet samt kontrollera att bedömningsprogrammet är sakligt och tillräckligt och ta ställning till koordineringen av tillvägagångssätten. Bedömningsprogrammet utarbetas av den projektansvarige som även utgående från kontaktmyndighetens utlåtande om programmet utarbetar nödvändiga utredningar och bedömningar om projektets konsekvenser och utarbetar en konsekvensbeskrivning av miljökonsekvenserna (MKB-beskrivning, konsekvensbeskrivning). Kontaktmyndigheten ger även utlåtande om konsekvensbeskrivningen och dess tillräcklighet. Utlåtandet avslutar MKB-förfarandet. Bedömningsprogrammet ska ge tillräcklig utredning om vad som beaktats i kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet.

Kontaktmyndigheten konstaterar att bedömningsprogrammet i huvudsak är tillräckligt och fyller kraven i MKB-förordningens 9 §. Programmet kan dock inte anses tillräckligt för projektalternativens del (MKB-förordningen 9 § punkt 2)). De presenterade alternativen ska vara tillräckligt klart avgränsade och klara, de ska även motiveras. Speciellt alternativ 2 måste motiveras på nytt. Beträktelsen av alternativen ska som ett alternativ ta ett sådant som följer landskapsplanens områdesreservering.

Vid genomföringen av programmet och vid utarbetningen av konsekvensbeskrivningen ska de synvinklar och krav som föreslagits i inlämnade utlåtanden och åsikter och tidigare i detta utlåtande från kontaktmyndigheten har sagts om MKB-programmet.

UTLÅTANDET FRAMME TILL PÅSEENDE

Utlåtandena och åsikterna om bedömningsprogrammet förvaras i original vid Lapplands miljöcentral. Kopior om utlåtandena och åsikterna har sänts till den för projektet ansvariga. Kontaktmyndighetens utlåtande sänds till den projektansvarige samt för kännedom till dem som inlämnat utlåtanden och åsikter (den första som skrivit under). Utlåtandena hålls under hela bedömningsförfarandet.

randet framme till påseende i Torneå stad och vid Lapplands miljöcentral samt på Internet på adressen www.ymparisto.fi > Alueelliset ympäristökeskukset > Lappi > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA-hankkeet > Tornion Röyttän tuulivoimapuisto, Tornio. Därtill är det möjligt att bekanta sig med utlåtandet på stadsbiblioteket i Torneå.

Vid miljöcentralen har i utarbetandet av utlåtandet deltagit biolog Petri Liljaniemi (ytvatten, bottendjur), överinspektör Eira Luokkanen (miljöskydd) överinspektör Pekka Herva (naturskydd), överinspektör Pekka Räinen (fågelbestånd) och arkitekt Antti Pihkala (områdesanvändning). Projektet har behandlats av MKB-gruppen vid Lapplands miljöcentral.

Miljöskyddschef

Tiina Kämäräinen

Överinspektör

Sakari Murtoniemi

AVGIFT FÖR PRESTATION

6530 €

FASTSTÄLLANDE AV AVGIFT

Enligt miljöministeriets förordning om de regionala miljöcentralernas avgiftsbelagda prestationer (1387/2006) är avgiften för kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogram enligt MKB-lagen 4 370 euro. Då konsekvenserna sträcker sig till flera kommuners område uppbärs en kommunvis tilläggsavgift på 1080 €. (Hkp-konto 350102152/M10/3012/531/MT3)

BILAGA 1

Sökande av ändring till den projektansvarige.

TILL KÄNNEDOM

De som har fått begäran om utlåtande
De som har avgett utlåtande och framfört åsikt
Miljöministeriet
Finlands miljöcentral
Finsk-svenska gränsälvscommissionen
Lapplands naturskyddsdistrikt

BILAGA 2.**UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER**

Till kontaktmyndigheten inlämnades (7 st.) ställningstaganden och (19 st.) utlåtanden, totalt 26 st.

Utlåtanden**1. Torneå stad**

Torneå stad anser att MKB-programmet i huvudsak är tillräckligt. I sitt utlåtande kräver Torneå stad att följande ärenden specificeras:

- Reviren med storrovfågelnästen i vindparkens närhet och den eventuella skada som vindparken förorsakar på revirens fågelbestånd.
- Konsekvenserna på vandringsfiskar och deras vandringsbeteende och överhuvud konsekvenserna av vattenbyggande av havsvindparkens typ på fiskarna och deras rörlighet.
- Förekomst- och förökningsområden i projektområdet och dess närhet för fåglar och de organismer som de använder som föda. Utredningsbehoven som berör fisk- och fågelbeståndet hör samman: havsfågelbeståndets betesområde och fiskarnas betes- och lekområden ligger ofta sannolikt på samma platser. Det är allt skäl att ta upp växelverkan mellan för fågel- och fiskbeståndet betydande områden.
- Den alternativa placeringsplatsen för vindkraftverken på nordöstra sidan av det i MKB-programmet föreslagna projektområdet (på norra sidan om linjen Kuusiluoto – Herakari) och den stödande faktorer.

Vindkraftsparkområdet som är föremål för bedömning i MKB-programmet ligger delvis i området för Lapplands landskapsplan för vindkraft och dels utanför det i dess östra, norra och västra delar. Eftersom det är frågan om ett område som i sin helhet är mera omfattande än det i landskapsplanen föreslagna förutsätter det att en mera detaljerad plan utarbetas. Resultatet från de i maj och juni 2009 arrangerade möten med myndigheter som hölls med Lapplands miljöcentral och Lapplands förbund var att planformen är stadsplan och med den som utgångspunkt är det möjligt att bevilja de byggtillstånd som krävs för att genomföra vindkraftsparken. I planprocessen anvisas vindkraftverkens placering och huvuddimensioner samt de förbindelseleder, kraftcentraler och kraftledningar som behövs för användning och underhåll av den.

Rajakiiri Oy har inlämnat en till Torneå stad adresserad anhållan om planläggning och planprocessen kommer att igångsättas med den som utgångspunkt. Processen kommer att genomföras hösten 2009 och våren 2010. För att stadsplanprocessen ska ha nytta av den nu pågående MKB-processen så mycket som möjligt rekommenderas att den som har startat processen ska innefatta de i markanvändnings- och bygglagen

ställda kraven på stadsplanens innehåll i den pågående MKB-processen för de delar som det är ändamålsenligt.

2. Kemi stad

Ökningen av användningen av förnybara energikällor har en central ställning i Finlands energi- och klimatpolitik. Enligt internationella avtal är Finlands mål att innan år 2020 producera 2000 MW vindkraft. Detta förutsätter att många nya vindkraftparker byggs.

Med vindkraft producerad energi är förnybar, ren och framför allt inhemsk energi. Därför är projekt för att öka användningen av vindenergi från det nuvarande sådana som bör stödas. Havs- och kustområdena har visat sig vara potentiella områden för placering av vindkraftparker, ty vindförhållandena är naturligt goda i havsområdet.

Bedömningsprogrammet ger en bra beskrivning av miljöns nuläge i den vindkraftpark som planeras i Röyttä i Torneå och presenterar de miljökonsekvenser som ska bedömas. Kemi stad har ingenting att anmärka på programmet.

3. Naturvårdsverket, Sverige

Programmet för miljökonsekvensbedömning har remitterats till Energimyndigheten, Fiskeriverket, Kammarkollegiet, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Kustbevakningen, Region Nord, Haparanda stad, Haparanda naturskyddsförening, Norrbottens ornitologiska förening samt internt inom Naturvårdsverket.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Energimyndigheten anser att det med hänsyn till lokaliseringen måste det vara ett svenskt intresse att följa MKB-förfarandet.

Kustbevakningen är intresserad att medverka i fortsatt MKB-förfarande med fokus på rådande omständigheter till sjöss samt räddningsplaner framför allt under anläggningsfasen.

Haparanda stad önskar också medverka i det fortsatta MKB-förfarandet.

Naturvårdsverkets utlåtande

Med hänvisning till ovanstående anser Naturvårdsverket, anser såsom ansvarig myndighet för Esbo-konventionen att det är av intresse för Sverige att följa miljökonsekvensbedömningsprocessen i detta projekt.

Naturvårdsverket vill påtala att Haparanda skärgård är utsedd till Baltic Sea Protected Area (BSPA) och tillika är Natura 2000-område. Sverige har genom Helsingforskonventionens (HELCOM) rekommendation 15/5 åtagit sig att skydda ett representativt nätverk av kust- och marina livsmiljöer. 1994 utsåg Sverige första gången 13 områden till nätverket. Haparanda skärgård var ett av dessa.

Målsättningen vid utpekandet 1994 var att samtliga områden skulle skyddas genom nationell lagstiftning, vilket inte till fullo har skett för objektet Haparanda skärgård. Sverige genomförde en revidering av BSPA nätverket som rapporterades av regeringen till HELCOM maj 2007.

Enligt HELCOMs rekommendation ska ett BSPA-område senast 2010 ha ett långsiktigt skydd eller innehålla en eller fler värdekärnor som är långsiktigt skyddade men med en förvaltningsplan för hela området. Buffertzoner ska avsättas och ges samma skydd som värdekärnan. BSPA utpekande i sig medför inte något juridisk skydd av områdets värden, dock kan det ses som en avsiktsförklaring att området på sikt bör skyddas eller ha en sådan förvaltning att de för området utpekade värdena upprätthålls.

Haparanda skärgård utgör framför allt ett representativt område för norra Bottenviken, med mycket låg exploateringsgrad. Områdets avgränsning har valts för att både skärgårdsområden och grunda områden av mer utsjökaraktär ska ingå och utgöra en sammanhållen ekologisk funktion. Det senare var avgörande för objektets södra gräns. Området gränsar till Bottniska vikens nationalpark på finska sidan vilket ger ett transnationellt område med höga naturvärden. Haparanda skärgård är viktig som lek- och uppväxtplats för flera fiskarter och som vandringsväg för lax. Haparanda sandskär är även viktigt för fågel och säl. Flera marina växt- och djurarter lever på randen av sitt utbredningsområde.

En MKB bör även belysa hur en vindkraftsetablering kan komma att påverka bevarandestatusen på de arter och biotoper som förekommer i Natura 2000-området och som listas i EU:s habitat och fågeldirektiv.

MKB måste kunna ge underlag för att bedöma anläggningens påverkan på det aktuella området, men även eventuella effekter på områdets funktion för kringliggande områden och för fisk och däggdjur. Detta är en förutsättning för att kunna bedöma om etableringen är förenlig med områdets utpekande som BSPA område samt Natura 2000-området.

Påverkansområde

I området är det marina växt- och djurlivet dåligt undersökt. Det är därför av stor vikt att grundlig marin kartering och inventering av växt- och djurlivet (inklusive fisk, fågel och däggdjur) genomförs. Torne älv är s.k. nationalälv och har stor betydelse för det vilda laxbeståndet i Östersjön.

Hela ”påverkansområdet” bör konsekvensbedömas enligt nedan:

- reproduktionsområden för fisk
- viktiga reproduktions- och uppehållsområden för sälar, särskilt vikare
- reproduktions- och uppehållsområden för fåglar
- migrerande arter som exempelvis lax och fågel
- tungflygande fågelarter som havsörn
- hur anläggningen påverkar de normala isförhållandena i området.

- om anläggningen i sig påverkar isens normala rörelsemönster
- behovet av återkommande isbrytning kring verken som kan ge effekter på botten eller däggdjurs möjligheter att använda området etc.
- landskapsbild från nationalparken

4. Fingrid Oyj

Anslutningen av det vindkraftverk som Rajakiiri planerar till Röyttä i Torneå har diskuterats med de för projektet ansvariga företagen. Den planerade anslutningen till den nuvarande kraftcentralen i Sellö i Torneå är för stamnätets del en fungerande lösning. De detaljerade lösningarna för strukturerna på anslutningsnätet och anslutningens spänningsnivåer specificeras då planeringen av vindkraftverket fortgår. Anslutningen förutsätter att den nuvarande kraftcentralen i Sellö utvidgas.

5. Forststyrelsen

Forststyrelsen konstaterar sammanfattningsvis att omfattningen på miljökonsekvensbedömningsprogrammet har klara och stora brister. Den planerade havsvindparken skulle placeras på ett avstånd som då den är som närmast är under två kilometer från Bottenvikens nationalpark (KPU120021). På sidan 23 i MKB-programmet konstateras på felaktigt sätt att ön Vähä-Huituri, som hör till Bottenvikens nationalpark, ligger på ca halv kilometers avstånd från projektområdets södra kant.

De miljökonsekvenser som ska bedömas borde med speciell tyngd granska konsekvenserna på landskapet i förhållande till skyddsområden och uttryckligen till Bottenvikens nationalpark och dess etableringssyfte som allmän natursevärdhet. MKB-programmets bild 5-2 (s. 25) presenterar avgränsningen av konsekvensområdet, som då den är som störst har bestämts till ett avstånd på ca 12 km. Konsekvenserna på landskapet sträcker sig troligen ännu längre. Det är frågan om vindkraftsenheter med torn som är 100 – 115 meter höga och rotorernas diameter är 100 – 125 meter.

I landskapsplanen för vindkraft som har fastställts av miljöministeriet den 16 juni 2005 har ett område för vindkraft påvisats utanför Torneå på södra sidan av Röyttä. Landskapsplanens beteckning baserar sig på den år 2004 publicerade utredningen som har granskat för vindkraftsproduktion lämpliga områden vid Kvarkens – Bottenvikens kust- och havsområden. I utredningen konstateras att för det i landskapsplanen påvisade vindkraftsområdets del att området med reservation passar för vindkraftsbyggande och att man vid närmare planering bl.a. måste fästa uppmärksamhet på konsekvenserna på landskapet mot Bottenvikens nationalpark och Haparanda skärgård. I detta MKB-projekt överskrider det i landskapsplanen påvisade området för vindkraft betydligt och man kommer närmare nationalparkens sjögräns.

Avgränsningen av projektet i förhållande till vindkraftsreserveringarna i olika planer måste utredas. I utkastet till generalplan ligger hela Kuusiluoto i området som har reserverats för vindkraft men i landskapsplanen för vindkraft i Lapplands havs- och kustområde ligger Kuusiluoto å

andra sidan utanför området som har reserverats för vindkraft. I projektbeskrivningen avgränsar sig sydvästra/västra delen av Kuusiluoto till området innanför projektområdet. Vindkraftverkens preliminära placeringsplatser borde synas i bild 3-3, men de syns inte på kartan. Bilden 4-13 saknar avgränsning av projektområdet och därför är det svårt att bedöma läget på målen i vrakregistret och fornlämningsområdena i förhållande till projektområdet.

I avsnittet som beskriver gällande naturförhållanden 4.4 finns betydliga brister. I kapitlet som behandlar belastning och vattenkvalitet 4.4.3 konstateras att från avloppsvattnen från Torneå fabrikerna transporteras till havet kväve, tungmetaller, suspenderade ämnen, cyanider, fluorider och järn och att ”det i finsk-svenska gränsälvscommissionens beslut har ställts gränsvärden för dessa belastande ämnen”. Dock konstateras ingenting om de nuvarande värdena eller deras förhållande till de gränsvärden som gränsälvscommissionen ställt. Utgående från MKB-programmet kan således ingen uppfattning fås av bottenens nuvarande status i projektområdet. I samma kapitel konstateras att ”havsvattnets fysikalisk-kemiska status i planeringsområdet och de variationer som sker i den är väl kända”, men ingenting mera berättas inte ens om status är bra eller dålig. Bottenens tungmetaller, gifter och näringsämnen måste absolut utredas innan projektet startar, ty underhållsfartygens muddring av farlederna och uppsättningen av kraftverken kräver stora muddringar oberoende av byggsätt och i botten sedimentet utanför Torneå och Kemi hittas med största sannolikhet tungmetaller och andra skadliga ämnen.

I kapitel 4.4.6 som beskriver naturtyper under vatten, vattenvegetation och vattenorganismer konstateras att VELMU samlar in information om Bottenvikens naturtyper under vatten, men inga resultat presenteras. Det finns redan mycket data om bottenkvalitet och vegetation t.ex. från Bottenvikens nationalpark på södra sidan av projektområdet, men materialet har ännu inte modellerats och ingen information om områdets naturtyper under vatten eller Natura 2000-typerna under vatten finns ännu. VELMU-materialet från Bottenvikens nationalpark kan inte direkt tillämpas i projektområdet. MKB-utredningens naturtyper under vatten ska utredas och vegetationen under vatten i området ska undersökas.

I kapitlet miljökonsekvenser som ska bedömas berättas att sedimentets kvalitet och de skadliga ämnena ska utredas sommaren 2009 och att ”antalet provpunkter relateras till antalet planerade fundament och förekomsten av sedimentationsbotten i projektområdet”. De planerade platserna för placering av vindkraftverken framgår dock inte av kartan 3-3 och inte på något annat ställe heller, provtagningsplatserna anges därför inte på någon plats. På området finns GTK:s bottenstatusdata men den beskriver dock i huvudsak de djupa lagren omedelbart under havsbotten och som inte är väsentliga med tanke på vegetation eller organismer. Om bottenstatus i projektområdet i sin helhet inte ännu är känd, hur kan provtagningarna relateras till ”förekomsterna av sedimentationsbotten i projektområdet”?

Man avser kartlägga naturtyperna under vatten med videofotografering. Fastän detta ger en täckande bild av naturen under vatten i området behövs det för information om spridningen av vissa arter och bottenstatus därtill modellering och dykningar så att naturtyperna under vatten kan utredas.

Bottenorganismerna ska utredas men i projektprogrammet berättas inte hur många prover tas eller om provtagningen speciellt inriktas till vindkraftverkens planerade placeringsplatser.

Om reproduktionsområden som passar för viktiga hushållsfiskar ska man få information genom att inventera bottentyperna i samband med videofotograferingen. Utgående från videorna kan konklusion nog fås om hur området lämpar sig för vissa fiskarters lek men med hjälp av den kan man inte få en täckande utredning om var fisken helt säkert leker och var de inte gör det.

I kapitel 5.8 Vindkraftverkens livslängd bedöms livslängden för hela vindkraftverksparken vara 20 – 30 år. Det är dock möjligt att byta kraftverkens motorer en gång och på så sätt förlänga vindparkens ålder till ca 50 år.

Som ett sätt att minska de skadliga konsekvenserna nämns inte alls att lägga byggtiden så att minsta möjliga konsekvenser från byggtiden skulle förorsakas för naturen.

6. Museiverket

Bedömningsprogrammet har angett mål och material som berör värdefulla landskap och byggda miljöer. Eftersom vindparken byggs i havet är det väsentligt att utreda konsekvenserna just på de vyer som öppnar sig just från kulturmiljön (så som det konstateras i programmet).

Röyttä vindkraftverksprojekt i Torneå kan ha konsekvenser på de eventuella fornlämningarna under vatten i området. Enligt lagen om fornlämningar (295/1963) är fredade fornlämningar under vatten sådana vrak eller delar av vrak som kan antas ha varit under vatten i minst hundra år samt andra av människor gjorda, om forntiden berättande konstruktioner under vatten. Museiverket har inte täckande uppgifter om i projektområdet eventuellt belägna fornlämningar under vatten. För att kunna få uppgifter om detta vindkraftverksprojekt eventuellt inverkar på fornlämningar under vatten måste man i de områden som kommer att beröras av byggarbetena (så som i området för vindkraftverk och kablar) genomföra en arkeologisk inventering under vatten. På sida 28 i kapitel 5.6.6. i bedömningsprogrammet finns ett sakligt konstaterande om att vika för fornlämningar under vatten om projektet utgör ett hot för dem. Ordet ”vrakregister” som finns i början av sidan 23 i kapitel 4.5.4 önskas bli ändrat till gällande form ”Museiverkets register över undervattensfynd”.

7. Gränsbevakningen i Lappland

Gränsbevakningen har ingenting att uttala om bedömningsprogrammet.

8. Tullen

Norra tulldistriktet anser inte att vindkraftparkens miljökonsekvensbedömningsprogram har några konsekvenser på Norra tulldistriktets verksamhet eller verksamhetsbetingelser.

9. Staben för flygvapnet

Luftvapnet är emot att den planerade vindparken byggs i Röyttä området i Torneå till dess att det med neutral undersökning påvisas att vindparken inte medför skador för luftvapnets lagstadgade territoriala övervakningsuppgifter.

Undersökningen som berör operativt använda luftbevakningssensorer och som med tanke på landets försvar innehåller hemlighållen information ska utföras av Statens tekniska forskningscentral (VTT).

10. Lapplands räddningsverk, Torneå

Lapplands räddningsverk/Torneå har ingenting att anmärka på Rajakiiri Oy:s miljökonsekvensbedömningsförfarande.

11. Länsstyrelsen i Lapplands län, Social- och hälsoavdelningen

Länsstyrelsen i Lapplands län anger som sitt utlåtande om bedömningsprogrammet som berör Rajakiiri Oy:s vindpark i havsområdet utanför Röyttä i Torneå följande:

De mest betydande konsekvenserna på människor är konsekvenserna på rekreationsbruket och hobbyverksamheten i området. Dessa konsekvenser ska presenteras täckande i konsekvensbeskrivningen. Spridningen av bullret från anläggningens verksamhet ska därtill i beskrivningsskedet presenteras på en karta.

12. Lapplands förbund

De många samtidiga projekten i Bottenvikens innersta delar försöker för sin del besvara klimatförändringens utmaningar. De i landskapsplanen för vindkraftverk för vindkraft påvisade områden har åtminstone ställvis visat sig vara otillräckliga jämfört med energiföretagens vilja för investeringar. Byggandet av stora vindkraftparker har dock konsekvenser som överskrider många kommun- och regiongränser och borde bedömas som en helhet. Enligt åsikten på Lapplands förbunds ämbetsverk räcker inte en utredning som endast bedömer miljökonsekvenserna för en vindkraftpark ensam som grund för en så här betydande avvikelse från den områdesreservering för vindkraftverk som har påvisats i landskapsplanen. En totalförnyelse av Västra Lapplands landskapsplan startar ännu år 2009. Den begränsade reserveringen för vindkraft i den gällande landskapsplanen hindrar inte utredningen av genomföringen av ett mera omfattande projekt. Först utgående från tillräckliga utredningar kan man bedöma behovet av att förnya landskapsplanen.

I programmet för miljökonsekvensbedömning av Röyttä vindkraftpark i Torneå föreslås en bedömning av tre huvudalternativ, av vilka det mest omfattande (18 km² och ca 40 kraftverk) till sin områdesreservering är

över dubbelt så stor som den som anges i landskapsplanen (8 km² och ca 15 - 20 kraftverk). De andra alternativen som ska undersökas är 0-alternativet, där projektet inte alls ska genomföras samt alternativ 2, där man undersöker om projektets skadliga miljökonsekvenser kan minskas med en annan placering av kraftverken eller med att minska deras antal. För el-överföringens del anges därtill tre alternativa placeringar av kraftcentralen. Enligt Lapplands förbunds ämbetsverk ska den granskning av alternativ som ingår i MKB-beskrivningen utvecklas i sådan riktning att något alternativ kommer närmare storleksklassen på den områdesreservering som i landskapsplanen har gjorts för vindkraft. Detta skulle även för sin del underlätta bedömningen av det mest omfattande alternativet och förhållandet till landskapsplanen och behovet av eventuella tilläggsutredningar. I fortsättningen bör man därför i MKB-beskrivningen bättre åskådliggöra och beskriva förhållandet mellan det projekt som ska bedömas och landskapsplanen. Kapitlet om plansituation kräver uppdatering även för generalplanesituationens del.

Konsekvenserna på region- och samhällsstrukturen i projektet som utvidgar gränserna för områdesreserveringen för vindkraft i den gällande landskapsplanen för vindkraft ska även betraktas som helhet och i flexibelt förhållande till den angivna avgränsningen av konsekvensområdet.

Lapplands förbunds ämbetsverk anser att Rajakiiri Oy:s miljökonsekvensbedömningsprogram för Røyttä vindkraftpark i Torneå delvis är tillräcklig men föreslår att projektets förhållande till landskapsplanen ska undersökas bättre.

13. Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet

Bedömningsprogrammet har gett en tämligen täckande förteckning över projektets konsekvenser på fiskbeståndet och fisket under byggtiden och drifttiden. Eftersom Bottenviken betydligt avviker från det övriga Östersjöområdet med tanke på temperatur, istäcke, salthalt och artbestånd finns det inte från förr sådan information om de eventuella byggtida konsekvenserna som direkt kan tillämpas i dessa förhållanden.

Forskningsinstitutet anser det därför viktigt att tillräckliga förhandsutredningar och konsekvensbedömningar görs på fiskbeståndet och fisket i det planerade projektområdet. Till fiskbeståndet hör förutom de arter som utnyttjas ekonomiskt även andra fiskarter som via konsekvenserna på näringskedjan kan ha betydelse för hushållsfiskarterna. Ifall vindparken byggs ska uppföljningarna fortsätta under hela byggtiden och så länge att även de driftstida konsekvenserna blir utredda. Eftersom redan nu en betydande del av de grunda platserna vid Bottenvikens kust är föremål för vindparksplaner och kraftverkens driftstid är många årtionden finns det behov för att konsekvenserna från driften bedöms som en helhet i tillägg från bedömningen av enstaka projekt.

Bedömningsprogrammet har presenterat olika fundamentalternativ för kraftverken men inte angett vad den slutliga lösningen kommer att vara.

Valet har väsentlig betydelse för bedömning av projektets byggtida konsekvenser på vattennaturen. Byggande av kassunfundament eller konstgjorda öar kräver mera schaktningsarbete och de ändrar området betydligt mera än pålfundament.

I kapitel 4.4.10 har det samlats information om fiskbeståndet och fisket såväl i hela Bottenviken som i området utanför Torneå. Sandsiken har dock fått för litet uppmärksamhet i kapitlet. Sandsiken har dock fått för litet uppmärksamhet i kapitlet. I ett område av Bottenvikens storlek är även sandsiken en betydande fångstfisk, ty av sikfångsten är sandsikens andel ca en tredjedel.

Kapitlet 5.6.1 listar upp de utredningar som ska göras om fiskbeståndet och fisket. Forskningsinstitutet föreslår att fiskeförfrågningarna även utvidgas med uttag till eventuellt hushållsfiske och fritidsfiske. Förutom förökningsområdena är det även skäl att för sikens del kartlägga eventuella betesområden i det planerade projektområdet. Eftersom området ligger utanför Torne älvmyrning ska man vid bedömning av miljökonsekvenserna fästa speciell uppmärksamhet såväl på avelsfiskarna som stiger upp för lek som på smoltarna som vandrar från älven ut i havet. Torne älv är därtill en betydande reproduktionsälv för vandringsrik och havsöring. Forskningsinstitutet anser därför att vandringsrutterna för åtminstone lax och sik i området ska utredas och om de förändringar som eventuellt sker i dem samt om förändringarnas betydelse för fisket borde täckande uppskattningar göras innan beslut fattas om byggande av den eventuella vindparken. Vid utredning av vandringsrutterna kunde till exempel akustisk telemetri användas. Ytterligare information behövs även om magnetfältens, bullrets och sprängningarnas konsekvenser på de olika fiskarterna i området. För fiskets del måste man beakta att förlusten fångstplatser i allmänhet betyder att fångstmöjligheterna minskar. Fångstplatserna ligger traditionellt på de bästa platserna och är inte lätta att ersätta.

Sammanfattningsvis konstaterar forskningsinstitutet vindparkens eventuella konsekvenser på fiskbeståndet och fisket tämligen väl har listats upp i bedömningsprogrammet. Utredningarna ska göras så grundligt som möjligt beroende på områdets läge utanför Östersjöns viktigaste laxälv, Torne älv. Speciellt har programmet inte fäst tillräcklig uppmärksamhet på projektets eventuella konsekvenser på fiskarnas vandringsrutter och på förändringarnas eventuella följdkonsekvenser. Om beslut om att bygga vindparken fattas ska uppföljningen av konsekvenserna starta redan innan byggandet och det måste fortsätta tillräckligt länge under vindparkens drifttid. Eftersom det till den norra delen av Bottenviken har planerats många andra vindparker och därtill även ett kärnkraftverk ska samverkan av de olika projekten beaktas vid miljökonsekvensbedömningen.

14. Lapplands TE-central/Fiskerienheten

Lapplands arbets- och näringsenhet är som fiskerimyndighet bekymrad över projektets eventuella konsekvenser på fiskbeståndet och fisket i

området. Projektområdet är stort och det finns ganska litet forskningsinformation om konsekvenserna på vattenorganismer av byggande av vindkraftverk. Det är dock klart att vindkraftverken förorsakar många direkta och indirekta konsekvenser på miljön.

Genomföringen av bedömningen av konsekvenserna med det av Rajakiiri presenterade MKB-programmet för Røyttä vindkraftverk i Torneå presenteras summariskt. Allmänt sagt presenterar bedömningsprogrammet faktorer med vilka man ska utreda projektets konsekvenser på fiskbeståndet och fisket, men av de metoder som ska användas och tillämpningen av informationen ges dock en tämligen diffus bild. Därför är det svårt att bedöma om det av den information som bristfälligt samlas in av projektet kan ge en tillräcklig bild av konsekvenserna av det projekt som beskrivs.

Utgående från utredningarna ska sådana lösningar hittas som minimerar de skadliga konsekvenserna från byggandet på fiskbeståndet och fisket. Detta betyder att de eventuella alternativa placeringsplatserna tas upp som verkliga alternativ. Enligt den information som skaffas ska man bl.a. bedöma om det med olika alternativa placeringar av kraftverksområdet kan uppnås konsekvenser som är mindre störande på fisket och fiskbeståndet. Projektets konsekvenser riktas speciellt till fisket varför det är viktigt att såväl de byggtida som driftstida konsekvenserna på fiskbeståndet och fisket bedöms grundligt. Detta förutsätter en utredning av lek- och betesområden för de fiskbestånd som förekommer i området samt speciell kunskap om Torneälvs laxens, havsöringens och vandringsvikens vandringsrutter och om hur projektet eventuellt påverkar dessa. Det är även viktigt att ta upp hur byggandet i de olika alternativen påverkar det lokala fiskbeståndet samt yrkes- och fritidsfisket i området. Med tanke på de olika alternativen måste man klart ta upp vilka byggtida och driftstida begränsningar vindkraftverket förorsakar fisket. Sådana begränsande faktorer kan bl.a. vara bestående eller tidvisa fiskeförbudsområden, skadliga konsekvenser av mobiliseringen av eventuella i sedimentet samlade miljögifter, förändrade flödesförhållanden och deras konsekvenser på fiskbeståndet, isförhållanden o.d. De i utredningarna använda metoderna och osäkerhetsfaktorerna som berör resultaten måste anges klart.

15. Sjöfartsverket

Rajakiiri Oy planerar bygga en havsvindpark i havsområdet utanför Røyttä industri- och hamnområde i Torneå. Området ligger till havs på 1 – 8 kilometers avstånd från Røyttä områdets kustlinje. Sjöfartsmässigt sätt kan den färdiga vindkraftparken ha konsekvenser för sjöfartssäkerheten ty den närmaste 9,0 m båtfarleden blir på några hundra meters avstånd från vindparken. Eventuella riskfaktorer ska utredas i samband med MKB-utredningarna.

I konsekvensbeskrivningen ska sjötrafikens nuläge utredas tillräckligt noggrant och åsikterna om förändringar i trafiken och trafiksäkerheten

ska utredas i beskrivningen. För sjötrafikens del kan situationen ändras betydligt under byggtiden och även i någon mån då arbetet är klart.

Inom den vindpark som planeras blir även områdets låga 2,4 m farleden som går från 9,0 m farleden till Kemi och viker från mitten av parkområdet även till fiske- och båthamnarna i Koivuluodon Letto. Även trafiken till dem måste utredas i samband med MKB-förfarandet.

Sjöfartsverket anser att bedömningsprogrammet som nu är på hörande för vidareföring av Röyttä vindkraftparksprojekt med beaktan av ovan nämnda för sjöfarten och den övriga vattentrafiken är utarbetad i tillräcklig omfattning. Sjöfartsverket är representerad i ledningsgruppen för MKB-bedömningsprogrammet och dess representant kan vid behov där komma med noggrannare förslag till MKB-utredningarna.

Därtill kommer sjöfartsverket i byggskedet återkomma till den vindpark som planeras med mastkonstruktionernas färgning och ljus då masternas exakta placering har bestämts. Samarbete behövs därtill för att säkra sjöfartssäkerheten vid arrangering av sjötrafik under byggtiden.

16. Tornion Veneseura Ry

Tornion Veneseura har på sitt möte kommit till slutsatsen alternativ noll, d.v.s. att projektet inte ska genomföras. Motiveringar:

- Projektet kommer att medföra en bestående förstöring av det livligaste och bästa båtområdet i Torneå. I detta område har traditionella årliga segeltävlingar och området har använts för utbildning av unga. Den nya moderna hamnen som blir klar 2010 medför nya båtentusiaster som även de behöver utbildning.
- Till Koivuluodon Letto håller en ny småbåtshamn som fyller de internationella måtten på att bli färdig, totalt ca 150 båtplatser. Projektområdet täcker inkomstfarlederna till den nordligaste hamnen i Bottniska viken och förstör hela utvecklingen av fritids- och småbåtssport i Torneå.
- Båtsäkerheten riskeras. I området är man tvungen att röra sig även i stormigt väder och i dimma, då finns det risk att man kolliderar med vindkraftverkets stålstomme. Båten kan få skador och manskapet skada sig eller hamna i vattnet och drunkna. Om byggaren nu säger att man tryggt kan åka båt i området så kan de olyckor som senare ske leda till att området stängs för båtssport.
- Torneåbornas enda värdefulla havslandskap förstörs oåterkalleligt.
- Båtturismen hindras. Till Letto förväntas båtturister från Europa som kommer tack vare områdets karga natur och ljusa sommarnätter. Stänger vi Östersjöns nordligaste hamn med vindkraftverk?

- Vintersporten i området riskeras. Området används livligt på vintern. Området används av fiskare, pilkfiskare, skidåkare och skoteråkare. Då vintern kommer och isbildningen börjar stiger, sjunker eller förflyttas isarna med vindarna. Kraftverkens stommar skapar isrännor och ishögar. Isbitar kan slängas från kraftverkens blad eller lösgöra sig från stommarna och flyga ner med vindarna. Om byggaren nu säger att man kan röra sig tryggt i området kan de olyckor som senare sker leda till att området även stängs för användning vintertid.
- Den nya fina småbåtshamnen (dyr investering) som fyller moderna krav blir färdig år 2010 blir utan tvivel i för litet bruk. De nuvarande båtsportarna säljer sina större båtar eller flyttar från orten för att komma till mera sjöaktiga och säkrare områden.

Om vindkraftverken måste byggas må de byggas på öppna havet i det i landskapsplanen påvisade området TV 2284 där medför kraftverken inga skador för båtfararna och förstör inte någon människas hemvatten.

17. Pursi 82 Ry

Medlemmarna i båtklubben Pursi 92 Ry och dess styrelse har med bekympet följt miljökonsekvenserna för byggplanerna för Rajakiiri Oy:s vindpark i Röyttä i Torneå och med tanke på båtsporten kommit fram till alternativ 0: projektet genomförs inte.

Pursi 82 Ry klubbmedlemmarnas båtplatser ligger huvudsakligen i Letto fiskehamn. Med den nya båthamn som håller på att bli färdig i Letto kommer Letto hamn att vara det mest betydande centret för båtsport i Torneå. Av fartygen i Letto hamn är en stor del sådana som nästan dagligen åker till Bottenvikens nationalpark, som ligger på södra sidan av vindparken. Även båtturen till Sverige går huvudsakligen genom den planerade vindparken. De nuvarande båtlederna till nationalparken, Kemi och Sverige måste säkras.

18. Kemin Purjehdusseura ry

Bedömningsprogrammet nämner nästan inte alls vindkraftsprojektets konsekvenser på båtsporten fastän Kuusiluodonselkä är det centralaste området för båtsport i Kemi-Torneå regionen.

Båtarna som rör sig med vindens kraft rör sig sällan längs på kartan ritade farleder utan de behöver mera vatten runt sig.

Området är mycket lämpligt för segling, ty det har avgränsats med klara landmärken och det är tillräckligt djupt även för stora båtar. Tack vare sin öppna men dock tämligen skyddade natur passar området väl t.ex. för arrangering av segeltävlingar. Andra liknande, tillräckligt stora, men av öar skyddade vattenområden finns inte i närheten i Finland.

En vindpark i Kuusiluodonselkä skulle göra området oanvändbart för ovan beskriven segling. Vindkraftverk som byggs med en halv kilometers avstånd från varandra ger bara ca 2.3 minuters tid per lov. Därtill in-

verkar bygganläggningarnas stora storlek betydligt på vindförhållandena.

Medelstorleken på segelbåtar har vuxit de senaste åren. De nya båtarna är 32 – 36 fot och kräver under sig 1,8 – 2 meter vatten. Tendensen mot större båtar tycks fortsätta. Ju större båtar det är frågan om desto större vattenområde kräver båten även runt sig.

Båtfararna, även de som åker motorbåt, kör i praktiken i hela området, inte bara längs utmärkta farleder. Trafiken till Vähä-Huituri har t.ex. alltid varit livlig. Genom området går därtill traditionellt sedvanliga rutter bl.a. till Selkäsarvi och Sverige. Dessa måste utredas.

Båtturismen har ökat och ökar. Den officiella farleden som förenar Bottnivikens stränder i Finland och Sverige går genom det planerade området. Uleninranta segelcentrum i Kemi är en traditionell, betydande och välskött (blåflaggs)gästhamn och en stor del av trafiken där är på väg till eller från Sverige. Den eventuella vindkraftsparkens konsekvenser på trafiken till Uleninranta gästhamn måste utredas.

19. Kemi-Tornion lintuharrastajat Xenus ry.

Den planerade vindkraftsparken ligger på mynningen av fåglarnas viktigaste förflyttningsstråk i norra Finland, Torneälv och därför finns det längs kusten även andra ypperliga fågelområden än de i rapporten nämnda skyddsområdena. Sådana är bl.a.:

- Prännärinniemi i Röyttä: på höstarna bl.a. 100 - 200 sångsvanar och många andfåglar
- Oraskeri åker i Pirkkiö: på våren 300 - 400 grågåsar och många sädgåsar, andfåglar och sångsvanar.
- Alla fåror vid Torneälvens mynning: rikligt med häckande andfågel.

Utterinkrunni som ligger i det planerade vindkraftsområdet är ett betydande häckningsområde för fåglar och ett av de få fågelskären i Torne skärgård och dit inga vindkraftverk bör byggas.

Av de stora fåglarna är grågås den som rör sig mest genom det planerade vindkraftsområdet. De vattenfåglar som flyttar längs Torne älv tar i huvudsak sikte på älvmynningen från västra sidan av Röyttä samt mellan Herakari och Koivuluoto. I vindkraftsområdet rör sig fåglar även i östvästlig riktning.

Höstflyttningen är utanför Röyttä i Torneå betydligt livligare än vårflyttningen. Det blir trängsel nära kusten då fåglarna flyttar söderut. En iakttagelse av höstflyttningen i området borde ordnas för att utreda antalet fåglar och fågelarter som flyttar till vindkraftsområdet under den livligaste flyttperioden.

Åsikter

1. Perämeren kalastusalue, Pohjoisperämeren ammattikalastajat ry, Pirkkiön kalastajainseura ry och Alatornion kalastajainseura Rajakiiri Oy har ansökt om tillstånd för 40 - 60 vindkraftverk till Kuusiluoto fjärden i närheten av fartygsleden från nationsgränsen mot Kemi farled.

Vindkraftsverksområdet skulle ligga i södra delarna av tre delägarlags område. Rajakiiri Oy har redan av minister Pekkari fått stödpengar för åtta vindkraftverk som kommer i närheten av kusten i Outokumpus industriområde. MKB-bedömning har krävts för detta större kraftverksområde som bara ska placeras till havs.

Från detta mera omfattande havsvindkraftsområde ska absolut avstås av följande orsaker:

- Området ligger på finsk sida i den rutt längs vilken vandringsfiskarna stiger upp vid mynningen av Torne älv.
- I området går ett i gränsälvsavtalet avsett fredningsområde som leder till älven.
- Havsområdets botten är många meter mjuk lera och gyttja. Alla vindkraftverk borde förses med en egen fundamentalsö. Detta betyder årslånga grävningar och flyttningar av muddermassor i ett ca 25 kvadratkilometer stort område, vilket förorsakar grumligt vatten och buller.
- Muddrings- och grävningsarbetena samt körningarna av massor som ska flyttas leder till att de i havsbotten i årtal samlade tungmetallerna och andra gifterna från Outokumpu, t.ex. cyaniderna börjar röra sig och kommer att förorsaka stora skador på ekologin i området.
- Vibrationerna från vindkraftverken leder till att vattnet ändrar vandringsfiskarnas gång och splittrar fiskstimmen.
- De lokala fiskarnas lekområden blir förstörda.
- De roterande rotorerna förorsakar buller och reflexverkan medför hinder för ytfiskar. Servicetrafiken för 40 – 60 kraftverk är en kontinuerlig skada.
- Istäcket blir fullt av isrännor och farlig att röra sig på.
- Området går helt förlorat för t.ex. nätfiske.
- Projektet ligger i ett enhetligt område för gränsälvskommissionen och behöver även svenskt godkännande.

Minister Pekkarinen har meddelat att Finland inte på många år behöver ens ett nytt kärnkraftverk. Varför ska en havsvindkraftpark etableras just utanför Torneå då skadorna är större än nyttan och vindkraftverkens lönsamhet är helt beroende av stödpengar.

Som alternativ föreslår vi att det till ön Kuusiluoto byggs så många vindkraftverk som där ryms och några till Outokumpus industri- och hamnområde. Vi anser att det är klokare att säkra fiskeriekonomiska värden och utnyttjandet av de förnybara fiskeresurserna.

2. Kamikaze moottorikerho ry

Området där man planerar placera vindkraftverken är mycket dåligt. Kamikaze motorklubben har använt området redan i årtionden som plats för att hålla sina aktivitetsdagar. Området passar bra för glidsegel- och dragsegelsport såväl med tanke på att det är skyddat och för den lyft som öarna förorsakar. Läget nära fastlandet gör det även möjligt för småbåtar att komma till olika evenemang.

Det faktum att vindkraftverken såväl förstör nationallandskapet som hindrar eller betydligt försvårar rekreationsanvändningen av området är ägnat att skapa en negativ atmosfär emot en skog av vindkraftverk. Därför är alternativ 0, eller det att vindkraftparken byggs på ett längre ut till havs reserverat område enligt vår åsikt den bästa lösningen.

3. MäkiVuoti Matti och 33 andra undertecknare

Vi är Torneå församlings hyresfolk på Koivuluodon Letto och vi äger de sommarstugor och andra byggnader som finns på arrendeområdena. På Koivuluodon Letto finns ca 20 sommarstugor och en segelförening och i Koivuluoto finns mera. På de närbelägna öarna finns även många stugor. Vi anser att vindkraftsområdet i sin helhet är på fel plats och genomföringen av den förstör ett värdefullt havsområde som är lätt tillgängligt och ett vardagsrum på sjön för torneborna.

De vindkraftverk som avses byggas föranleder oss och andra som använder området för fiske och rekreationsbruk samt båtlagen oersättlig skada och en värdeförlust för alla ägare av stugor och byggnader. Det havsliga kulturlandskapet skulle förstöras totalt. De roterande vingarna förorsakar störningar med sin blinkning och sitt brus. På vintern slungas isklumpar från dem i nacken på skidåkare, pilkfiskare och fiskare.

Områdesavgränsningen är så nära kusten och bosättningen att vindkraftverken kommer att behärska vårt landskap. Med tanke på landskapets toleransförmåga tål Kuusiluoto – Röyttä landskapet ingen ytterligare belastning och dess toleransförmåga överskrids med de vindkraftverk som planeras bli byggda. Vi önskar att denna utredning verkligen sätter sig in i nackdelarna och att 0-alternativet genomförs.

4. Kunnari Risto och 6 andra undertecknare

Vindkraftsparken ska inte byggas i den planerade omfattningen och i det planerade området, ty den föranleder för stora ändringar i landskapet. Landskapet förstörs för båtfarare, fiskare, sommarstugornas invånare och andra naturidkare.

Ändringarna i havsbotten har undersökts dåligt och summariskt.

Skadorna på fiske, fågelbestånd och andra organismer är stora och de har till största delen ännu inte undersökts.

Bullret medför olägenheter för dem som rör sig till havs och båtfararna kan t.o.m. råka i farliga situationer. Båthamnen håller just på att bli färdig i Letto i Torneå och dit förväntas även gästande båtar.

Vi undertecknare godkänner alternativ 2, ty i den undersöks om projektets skadliga miljökonsekvenser är mindre om kraftverksplatsen ändras eller blir mindre.

5. Huuska Tapio

Efter att i biblioteket i Torneå bekantat mig med det framlagda materialet om Röyttä vindkraftsprojekt gjorde jag följande iakttagelser:

I de framlagda kartorna är vindkraftverkets områdesbegränsning en annan än i miljöbeskrivningen och därför är det för mig mycket svårt att få en uppfattning om i hur stort område vindkraftverken placeras.

I bild 3.3 i miljöbeskrivningen hittas inga platser för vindkraftverken fastän så lovas i texterna.

I kartan på fasta fångstredskap finns ingen bild av fångstredskapen på banken Utterin matala och i dess omnejd.

En djupkarta över området där man kunde se huvudflödesområdet för Kemi älv saknas helt. Kemi älv strömmar ju ut i havet från södra delen av Herakari mot Vähä-Huituri.

Jag tycker att området borde avgränsas till västra sidan av Kuusiluoto – Vähä-Huituri området och inte förstöra hela havsområdet mellan Röyttä och Kemi. Området är i verkligheten mynningen av Kemi älv med sandbankar och är under vårarna och höstarna fåglarnas flyttningsområde.

6. Huhtalo Heikki

Hela parken är med följande motiveringar olämpligt för det berörda området såväl regionalt som med tanke på antalet vindkraftverk:

Älvarnas flöden kommer att ändras efter att de konstgjorda sjöarna har byggts, vilket säkerligen är ödesdigert för ädelfisken, framför allt då man fått bl.a. lax att stiga upp i älven. Sikfångsterna har sjunkit och i det planerade området finns lekogränder som kommer att förstöras. Flyttfåglarnas rutter går just mittöver området. Landskapsmässigt förstör projektet totalt hela Bottenvikens nordliga skärgård. Bullerföreningen, som går från vindkraftverken längs vattnet och ljudet från bladen med sina variationer ekar i hela området och förstör den turism till öarna som man håller på att utveckla.

Jag föreslår att vindkraftparken placeras i Sarvi öarna.

7. Tornionlaakson Sukellusseura Ry

Vindkraftverken med sina tiotals öar placeras mellan Bottenvikens nationalpark och fastlandet alldeles i det närvatten som människorna an-

vänder och avgränsar sig nästan till den svenska gränsen. Det berörda området har en alldeles central betydelse för den lokala båtsporten och för annan användning av vattenområdet.

Om det i området byggs tiotals vindkraftverk med sina öar är de där i hundratals år fastän kraftverken en gång skulle tas ur bruk. Nu om någonsin borde även människan skyddas som till sin användning har ett så ståtligt och tryggt vattenområde att röra sig i alldeles i närheten till nationalparken. Detta område kompletteras av den nya båthamnen som ännu håller på att byggas till Letto.

Vindkraftverken med sina öar eller uppbyggda på färdiga öar kunde om de måste byggas läggas ut i Bottenviken, på södra sidan av Sarvi öarna. Där finns för dem ett område som redan tidigare påvisats i landskapsplanen. Där är de inte till så stort men för folk som rör sig på vattnen/eller deras hobbyer. I det område som nu planeras rör sig människorna mest ty det är tryggt och på många platser fritt från skär.

Då området byggs kommer helt säkert världen under vatten att förstöras. Samtidigt förstörs ett område som är en gammal sjöfartsregion och som hittills har erbjudit mycket intressant att se/att söka. Det planerade byggprojektet ska inte godkännas och vindkraftparken ska inte genomföras i det avsedda området.